

125

RE.

Berite!

Pripetilo se je, da smo na nekatere naslove poslali že po dve, da celo že tretjo knjigo in povsod priložili ček, a nismo prejeli ne tistih borih

2 lir za posamezen izvod
niti nam niso dotičniki knjig vrnili.

Zadnji opomin naslavljam o na fiste zamudnike!

Prihodnjič bomo primorani, da

OBJAVIMO NJIH IMENA.

To se pravi škoditi mladi založbi, ki se
bori za

VSAKO LIRO.

Uverjeni smo, da bo naš poziv zalegal!

NOVOST!

„Spomin na sv. birmo“

(stane le 2.50 Lit)

je najlepši dar,
katerega morejo dati botri in botre birmancem in birmankam.

Ta dar ima **TRAJNO** vrednost.

To spominsko knjižico je odobrilo cerkveno oblastvo!

„JUHEEEJ!“

Smeha za
dva meha.

Zbral Polde

[Kemperle]

GORICA 1931

92476a

CENA: 2.50 Lit.

D 1077/1960

IZDALA KNJIŽEVNA ZALOŽBA „S I G M A“ V GORICI.
TISKALA KATOLIŠKA TISKARNA, GORIZIA — 1931.

„JUHEJ, JUHEJ!“

Ali si že opazoval mlado mamico, s kolikšno srečo uživa smehljaje svojega dojenčka? Ali si že gledal enoletnega junaka, kako se mu iskre oči v prešernem smehu, kadar grabi s svojima ročicama razigranemu očetu v lase? Če srečaš v nedeljo gručo vaških lepotic, ki čebļjaje in hihitaje samozavestno stopajo mimo, ali te ne ogreje ugodje? Če plane v temno noč vesel vrisk, izliv fantovske sreče, ali če zavalovi lepa domača pesem, ali ne zavriska tudi tebi srce od radosti? In kamor prideš: v prijetno družbo, kjer se krešejo domislice in je smeha za dva meha, ali v skromno družino, kjer vse kipi od šegavosti in se hčerkam delajo porodne jamice na rožnatih ličjih, povsod te prime z neodoljivo silo: tudi ti se vdaš veselemu razpoloženju, se smeješ in norčuješ. Kratko: želja po smehu, razigranosti nam je vrojena, je del človekovega bistva, zato tudi butne, kjerkoli more, na dan. Saj je tudi Gospod, ko je hodil kot človek po zemlji, obiskoval judovske družinske zabave in je v Kanigalileji celo s čudežno močjo pomagal, da so bili svatje židane volje.

Prijatelji Vipavci in Brici, koliko ohceti bi mogli praznovati, ne da bi klicali na pomoč skrivnostnih kanagalilejskih vrčev? Kako bi lahko prepevali zdravice in pokali od smeha, če bi se ta zlata kapljica hotela spremeniti v zlato ali vsaj srebro. Pa to so bridkosti in o teh nočemo govoriti. »Juhej, juhej!« vriska naš naslov.

Kajti, če srečaš čemernega prijatelja, ki poveša

glavo, mu moraš s šegavo besedo seči v roko. Obraz se mu razjasni, pogled se mu dvigne, korak mu postane trdnejši. Tako je v našem življenju sploh. In zato smo se odločili za knjižico »Juhej«. Natrosili smo v njo smeha na koše, da bi se ga nalezla vsa pokrajina. Šaljive dogodivščine iz vseh časov in od vseh vetrov, popoprane dovtipe in poredne domislice, trde ugankarske orehe in zabavne družabne igre ter še marsikaj drugega smo spletili v pester šopek. Vzemite ga v roke in dajte se omamljati od njegovega duha! Gotovo se vam bo večkrat blagodejno potresla trebušna mrenica in bodo vaši razburjeni, z dolgočaseni živci zajeli hladilnega razvedrila.

Toda že slišim prijateljski opomin: Polde, Polde, saj tako govoriš, kakor da bi se kopal v smehu in je tvoja duša vedno židane volje, »kakor da pila bi kraški teran«. Zdiš se mi kot oni bahaški bajtar, ki je v nedeljo po kosilu prišel k sosedovim, se oblizaval, si vihal brke in se trepljal po trebuhu: »res, prav, dobra je bila telečja pečenka«, na telovniku so se mu pa poznali sledovi močnika.

Počasi, prijatelj! Zlij ves smeh, ki so ga že vzbudile v knjigi zbrane vesele in hudomušne šaljivke, in dvigneš šum do neba. Združi vso židano voljo, ki so se je napili od dela zmučeni tisoči pri družabnih igrah, burkah, smešnicah, in potopiš se v omamljivi blaženosti. Viš! Ko sem zbiral gradivo in urejeval knjigo, sem slišal donebesni smeh in se potapljal v omamljivosti. Ta vrelec smeha in blaženosti nudim tudi tebi. Juhej!

Polde.

V Gorici, ob črešnjah 1931.

Stari fant.

Najlepši na tem svetu
je ljubi samski stan.
Pri skledi in pri vinu
povsod sem lahko sam.

Ni treba mi voditi
ženice za rokò,
ni treba mi deliti
denarcev za blagó.

Dekleta so hotela
me ujeti v svojo past,
a jaz sem zvesto branil
svoj samski stan in čast.

Res je, da plačam davek,
a to je moj ponos,
zato me pa nobena
ne vleče več za nos!

ZRNA.

Oj vedno je sirota,
katero vdaja dota.

* * *

Najlepša je roža,
če nič se ne boža.

* * *

Voznik v gostilni gnjat obira,
na dežju zunaj konj mu hira.

Odkod si, dekle, ti doma?

— Čudno, da se je to znanje razdrlo in se nista vzela Peter Kalin s Ceste in Micka Goljevšček iz Kanala in bi prišel on k njej kot pristo-pavec.

— Najbrž je dobro in prav, da se je ženitev razdrila. Peter ga večkrat rad pije in zato je pač bolje, da ostane Micka v Kanalu in Peter na Cesti kakor pa, da bi bil Peter v kanalu in Micka na cesti.

Ni prav poročena.

— Kako se pišete, gospa, s svojim rojstnim imenom in priimkom? —

— Ivanka Rakar. —

— Poročena ... —

— Narobe. —

— Torej še vedno Rakar? —

— Ne, Narobe, kakor sem rekla. —

— Tedaj vendar Rakar! —

— Ne, Narobe! —

— Ne, ker Rakar ostane Rakar in se nika-kor ne da obrniti narobe. —

— Ali jaz in moj mož se vendarle piševa oba Narobe. —

— Kako se piše vaš mož? —

— Anton Narobe. —

— A tako? Če postanete kdaj vdova in se poročite v drugo, bi vam svetoval, da se poročite prav in ne narobe.

Dolžnik.

Ko te prosi posojila,
ah, kako so lica mila,
ko pa tirjaš, naj ti vrne,
jezen hrbet ti obrne.

Lepa starost.

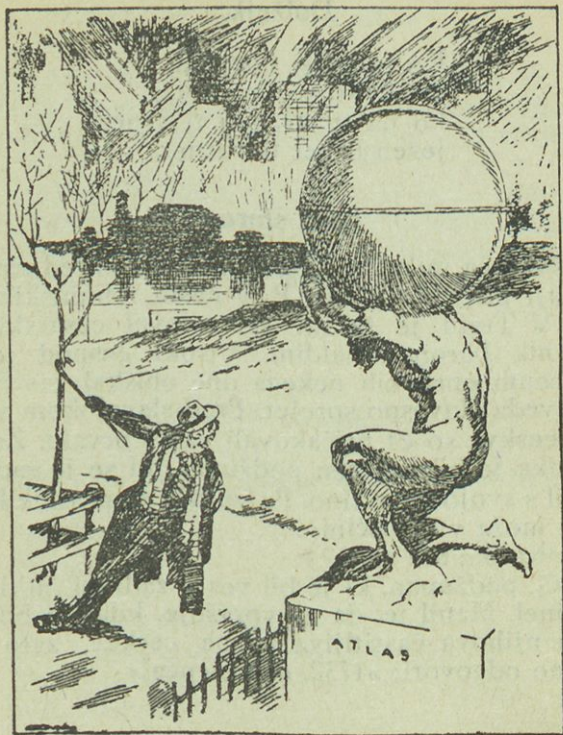
Sledeča mikavna dogodbica se je pred par desetletji pripetila v vasi P. v naših tolminskih hri-
bih. V Trstu je takrat gospodoval cesarski na-
mestnik baron Rinaldini. Visoki gospod je po
službenih opravkih nekega dne obiskal vas P. Bil
je seveda slovesno sprejet. Pred slavolokom v bli-
žini cerkve so ga pričakovali vaški prvaki. Za be-
sednika je bil določen podžupan, ki se je rad po-
stavil s svojo nemščino. Pa vpraša namestnik krep-
kega moža v nemščini:

»Koliko ste stari?«

G. podžupan, ki je bil ves v zadregi, ni dobro
razumel. Menil je, da ga vprašuje, kdaj je bila zi-
dana njihova častitljiva župna cerkev, zato po-
gumno odgovori: »1732, ekscelenca!«

Trd bodi, neizprosen . . .

Na veselem godovanju nekje na Goriškem je
bila zbrana večja družba prijateljev. Bili so prav
židane volje. Ko je bila ura že precej pozna, se
dvigne slavnostni govornik tretjič k navduševalni
besedi. Z Jurčičevim Tugomerom začne zanosito:
»Trd bodi, neizprosen, mož jeklen . . . !« Nagajivi
Miha pa precej glasno šepne vmes: »Trd je že!«

»A je ne moreš položiti na tla?«

Kdor zna, zna ...

Na plesu ti je polnih rok,
doma pa poje krop in sok.

Znati je treba.

V Tolminu že dolgo let pasel ovčice in kozle blagi g. Pencin. Bil je velik dovtipnež, ki je rad zahajal v družbo in posebno rad kartal. Da bi družba slučajno ne prišla v zadrego radi pomanjkanja barvanih listkov, jih je navadno nosil šop kar s seboj v rokavu. Neko nedeljo je ravno z vso vnemo pral Tolmincem grešne duše, ko mu zdrkne izpod rokava karta med otroke, ki so ga poslušali pod prižnico. Pridigar pa ni prišel nič v zadrego. Mirno je vprašal dečka, ki je karto vlovil:

»Kaj je tista karta?«

»Srčni as,« se je glasil otrokov odgovor.

Sedaj je g. Pencin povzdignil glas in je poslušalcem začel še ostreje izpraševati vest:

»Vidite, taki ste! Sami zapravljevci in kvartopirci! Že vaši otroci poznajo nesrečne karte. Kam vas bo to dovedlo? Iz tega se mora roditi le zlo!«

In povedal jim je še veliko hudega o slabi vzgoji, ki jo dajejo otrokom.

Tičič.

Sodnik Lezij Vuga je bil zlata duša, v družbi vedno vesel, dobrohoten proti vsakomur; kogar pa je imel posebno rad, mu je rekel tičič ali natančneje po kanalsko tič'č.

— Gospod sodnik, zakaj pa pravite ljudem tič'č? —

— Veste, to je tako. Ne želim razžaliti nikogar in nikomur ne morem reči: Ti, Čič; da bi mu pa rekel tič ali tiček, tudi ne gre, ker je na svetu dosti tičev in tičkov dvomljive vrste, zato je pač najljubeznivejše, če mu pravim tič'č. —

Ob tiča.

Ko lje bil France pri svojem svaku, mu je ta izročil lepega divjega petelina, kakor je bil obljubil svoji sestri. France se je vračal domov z vlakom, toda med vožnjo se je pripetila železniška nezgoda, zato je brzojavil ženi:

»Nezgoda tu obtičal pridem jutri France.«

Brzojavka je dospela v toliko netočna, da se je glasila tretja beseda: ob tiča namesto obtičal, nakar je žena odbrzojavila tolažljivo:

»Pridi takoj brat dopošlje drugega tiča Reza.«

A, tako!

Notarsko mesto v trgu B. je pred vojno ve-
ljalo za zelo slabo. Tam so bili dohodki tako pičli,
da notar ni mogel ne živeti ne umreti. Pa pride v
trg nov zdravnik, ki notarja ni poznal, pač pa
tržki notarjat. Namesto k večerji je hodil notar
na sprehod. Novi zdravnik je hodil tudi na spre-
hod, toda po večerji. In tako sta se nekoč srečala,
se predstavila — notar samo z imenom — in šla
isto pot. Spotoma, ko sta se bila že bolj porazgo-
vorila, začne notar tožiti o slabi prebavi in vpraša
zdravnika, če bi mu lahko kaj zapisal za odvajanje.

»O, zakaj pa ne; takoj zdajle lahko, če vam je
prav. Jutri zvečer mi boste povedali, ali je kaj po-
magalo.«

»Prosim, če ste tako prijazni.«

Drugi večer.

»No, je kaj pomagalo?« vpraša zdravnik.

»Prav nič, gospod doktor.«

»Napišem vam torej močnejšo stvar.«

Prihodnji večer potoži notar zdravniku, da zdravilo ni imelo nobenega uspeha. Zdravnik se začudi in pravi: »Slučaj je izredno zanimiv, tako trdovratnega črevesa nima zlepa kdo. Zapišem vam najmočnejše sredstvo, opozarjam vas pa, da je to skoraj že za konje.

Ko pa naslednji večer zdravnik od notarja izve, da tudi to zdravilo ni pomagalo, postane divji, češ, da ga hoče imeti za norca, in vpraša: »Kdo pa ste vi pravzaprav?«

»Jaz sem tukajšnji notar.«

»A tako,« se razjasni zdravniku obraz, seže v žep, da notarju goldinar, »oprostite, nisem vedel. Nate, najejte se prej!«

Prepozen nasvet.

Neki učitelj globoko notri v Istri se je pred vojno poročil z brhkim vaškim dekletom. Odšla sta na ženitovanjsko potovanje na Reko. On je šel, kot je bila tedaj navada, v salonski suknji, ona pa v lepi, pristni domači noši. Medeni dnevi so bili in sta si ogledovala izložbe stiskaje se pod pazduho. Pa pristopi k njima dobričina, star Rečan, in reče njej: »Ej, ej, punčara, ne vem, če bo s tabo dobro končalo, ker se pajdašiš z mestnimi fanti.« — Mož je menil, da je ona neskušeno dekle z vasi, ki je prišlo kupovat v mesto in je padlo v kremplje enemu mestnih postavačev.

Ljuba ženka.

O ženka, ne bodi prestroga,
sicer postaneš mi težka nadloga!

Najhujša izkušnja.

- Izkušenj sem se vedno bal. —
- Saj so bile zares težke.
- Civilni zakon. —
- Trgovski zakon. —
- Kazenski zakon. —
- Zakon o civilnem postopanju. —
- Zakon o kazenskem postopanju. —
- Pa te izkušnje sva vendar vselej srečno prestala.

— Ne še vseh, en zakon je, v katerem izkušnje ne prestaneš tako izlepa, ki je zelo težak in imaš tudi zelo hudega profesorja.

- Kateri zakon je to? —
- Sveti zakon. —

Kako preženeš kašelj?

Prijatelja Damir in Ivan se srečata. Ivan ima hud kašelj, katerega že dlje časa ne more pregnati. Zato pobara Damira, če ve kako sredstvo proti kašlju.

Damir: »Seveda! Vzemi zvečer stekleničico ricinovega olja.«

Ivan, začuden: »Ricinovo olje proti kašlju?«

Damir: »Da, da! Le poskusi, pa se boš prepričal.«

Drugo jutro se prijatelja zopet srečata.

Damir, radovedno: »No, ali je sredstvo pomagalo?«

Ivan mu zagrozi s pestjo: »Potep grdi!«

Damir, sočutno: »Ali imaš še kašelj?«

Ivan, žalostno: »Še, še, toda kašljati se bojim...«

Če dva delata isto ...

Upokojenca Malik in Dovgan, ki sta svoja najlepša leta preživela skupaj, v študijah in v službi, sta se razgovarjala o tem, kako da je prvi še dobro zdrav, medtem ko drugemu ni šla več prav ne jed ne pijača in je vedno tožil, da ima pokvarjen želodec. Kakor da bi Maliku zavidal in očital njegovo dobro zdravje! Vedoč, da je v veliki meri sam kriv, da mu je postal želodec tako delikaten, je Maliku nekoč zadeklamiral po latinsko:

Gutta cavat lapidem, non semel, sed saepe cadendo.

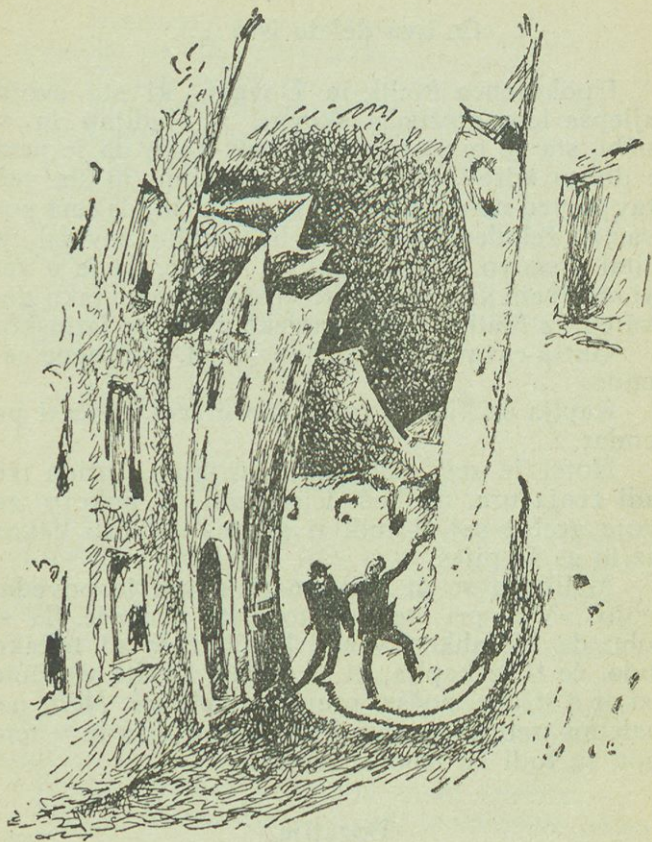
Kaplja še kamen razjé, ne précej, počasi pa vendar.

Hotel je reči: Počakaj, prijatelj, pride že tudi tvoja ura, da boš delal tudi ti pokoro za svoje grehe, saj si tudi ti pil tako dobro kakor jaz in ga še piješ.

Malik pa se ni dal ugnati in mu je povedal svojo: »Veš, pri meni je to čisto drugače. Ti si dolg, da bi lahko zvezde klatil, zato ni nikako čudo, če ti je kaplja, ki je padala s take višočine kakor s strehe, počasi prevrtala želodec. Meni pa, malemu trebušniku, kapljica frk po grlu in v tem hipu je tudi že lepo v želodcu.«

Bogatija.

Če imaš liro, si vesel,
če sto jih je, si se prevzel,
če imaš tisoč, si košat,
s sto tisoči si že rogat.

Dolgost življenja.

Tine (komaj se drži pokoncu): »Slišiš Tone, ali si človek z alkoholom res krajša življenje?«

Tone (ves korajžen): »Ne bodi šalobarda! Poglej, vsakemu je določeno, kako dolga bo njegova življenska pot. Kdor hodi po njej ravno, pride vendar prej do groba kot midva, ki jo mežriva z leve na desno in narobe. Koliko več časa vendar potrebujeva?«

Ena o kanalskem tenoristu.

Pred več ko petdesetimi leti so imeli v Kanalu izvrstnega pevovodjo, slovečega po svojem lepem tenorju. No, pa tudi najlepšemu tenoristu se lahko včasih primeri, da nehoté zapoje kaj okroglega. Pel je ono našo staro cerkveno pesem, ki se začne z verzom: »Lepa si, lepá si, roža Marija« in konča:

»Vodi nas, Marija, po tej pravi poti,
da nas nobena skušnjava ne zmoti,
da nas satan ne prehití.
da nas ne ujame v svoje pesti.«

Pevcu pa se je med pobožnim petjem skušnjava nekoliko prezgodaj priteknila, ga zmotila, prehitela in ujela v svoje pesti, tako da je revež pel, ne da bi se prav zavedal, kaj poje:

»Vodi nas, skušnjava, po tej pravi poti,
da nas nobena Marija ne zmoti...«

Pravijo, da potem ni več pel pesmi o roži Mariji.

V vlaku.

»Oprostite, ali niste vi gospa Zaletelova?«

»Ne!«

»Saj se mi je tudi zdelo, ker gospo Zaletelovo smo včeraj pokopali.«

Draga moja.

— Drašček je zares ljubezniv soprog. V pomenu z njegovo ženo je tolikokrat slišati iz njegovih ust besedo: moja draga. —

— Ljubezniv? Kaj še! Saj ne pravi njej »moja draga«, ampak Draga se imenuje njegovo največje zemljišče, na katero se hoče ona vknjižiti za svojo doto; on je pa v svojo Drago tako zaljubljen, da ne dovoli vknjižbe nanjo niti svoji ženi. —

V zadregi.

Župnik Logar je hotel že začeti svojo propoved, ko je opazil, da je stari Močnik pravkar v klopi zadremal.

Začel je tako-le: »Predragi v Kristusu. V veliki zadregi sem. Če govorim tiho, me ne razumete, če govorim glasno, zbudim pa starega Močnika.«

Zdaj me pa ne boš več!

Dva Bohinjca sta pod češpljo sedela in si zastavljala uganke.

Pa pravi prvi: »Kaj je to? Začne se z ‚a‘, je črno in ima dve luknji.«

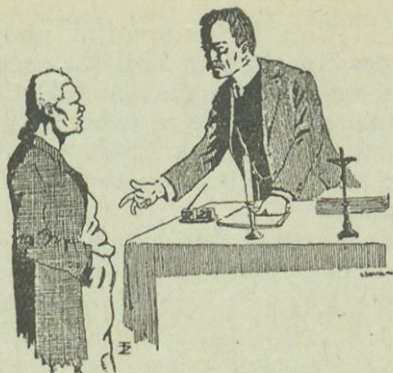
Drugi: »Ne vem.«

Prvi: »To je an par škornjev. — Kaj pa je to? Začne se z ‚d‘, je črno in ima štiri luknje?«

Drugi: »Ne vem.«

Prvi: »To sta dva para škornjev. — Kaj pa je to? Začne se s ‚č‘, je višnjevo in ima češpljevo koščico v sredi.«

Drugi: »Preteta duša, zdaj me pa ne boš več; to so trije pari škornjev!«

Pred sodnikom.

Sodnik: »Ali ste vi tisti Predikaka, ki je pred štirimi leti opeharil trgovca Makuca za 4000 lir?«

Predikaka: »Ne, žalibog ne.«

Modrost.

Življenje je prečuden stol,
nanj vzpenjaš se življenja pol.
Ko malo se po njem pomakneš,
do roba prideš, dol omahneš.

* * *

Predlanskim sta bila
dekle in fantiček,
lani sta bila že
žena, možiček,
letos sta zlodjica
in pa hudiček.

Čuden greh.

Katehet: »Bolj ko radovoljni uboj, bolj ko zatiranje vdov in sirot in bolj ko utrgavanje ali zadržavanje zasluženega plačila delavcem in bolj ko vsak drugi greh vpije v nebo in kliče kazen božjo mutasti ali sodomski greh, ki se med kristjani ne bi smel niti imenovati. Ali želi kdo kega pojasniti?«

Učenec: »Gospod katehet, zdi se mi, da ta greh vendarle ni popolnoma mutast, ko tako silno vpije v nebo.«

Poseben razlog.

— Čujem, da si dal svojemu sinu ime Pij. —
— Zato sem imel svoj poseben razlog. —
— Kaj meniš, da bo tvoj sin papež? —
— Ne papež ne škof, pač pa lahko zakonski mož. Če se bo vrgel po meni, mu bo v veliko tolažbo, ko mu žena ne bo branila pijače, ampak mu celo sama rekla: Pij! —

Življenske resnice.

Gara, gara — špara, špara,
nagla smrt ga pa prevara.
Zato bodi raje reven lenuh,
ko da bi bil bogat skopuh.

* * *

Klicali so na pomoč,
ki so kradli celo noč.

Razloček med možem in ženo.

— Kakšen je razloček med možem in ženo? —

— Možje so kakor Bog zapove — ali pa tudi ne. Žena pa je vselej kakor božja zapoved; vsaka namreč zmerom nekaj zapoveduje in nekaj prepoveduje. —

Nisem iz te fare.

Neko nedeljo je župnik napravil svojim župljanom ginljivo pridigo. Tako jim je govoril na srce, da je bila vsa cerkev v solzah. Tam pod korom je pa stal možakar, ki je brez vsakega vidnega ganotja poslušal pridigarja. Njegov sosed to opazi in ga drezne z laktom: »Ali ne vidiš, da vsa cerkev joče, ti se pa držiš tako trdo?«

»Nisem iz te fare,« ga zavrne okregani.

DOBRA ŠOLA.

Uradnik deželne gosposke Plumagev se je sprehajal ob bregu reke in razmišljeno zrl na vodno gladino.

Kratkovidni pogled Plumageva je zdrsnil preko gladine na drugi breg, kjer je stalo kopališče. Tam je opazil neko senco, do kolen v vodi, ki se je polivala po glavi.

»Žensko bitje mora biti. Morda še mlado,« si je mislil Plumagev.

Majhna vročica ga je spreletela. »Oh, ta prekleta kratkovidnost,« je tarnal Plumagev. »Kako, vraga, da ne jemljem s seboj daljnogleda. Vidim nekaj belega in črnega, kaj je to, pa ne vem. — A, glej, glej, tja pod tisti grm se usedem, mogoče, da se mi bo plavaje približala.«

Stopil je tja in odmaknil veje. Zdaj je ugledal v grmu študenta, ki je vztrajno bulil skozi daljnogled na nasprotni breg.

Študent se je obrnil in prijateljsko pomežiknil Plumagevu:

»A, tudi vi tukaj?«

»Ti nesramnost, ti! Kako prijateljsko me sprašuje,« si je mislil Plumagev in je že nameraval osorno odgovoriti, kar opazi daljnogled. Zato se je raje vsedel poleg fanta v travo in je smehljaje prisiljeno prijateljsko odgovoril:

»Da, da . . . tudi jaz sem radoveden.«

»Prav srčkana je,« se je oglasil študent.

Plumagev je neodločno vprašal: »Morda bi mi ga posodili za trenutek . . . daljnogled?«

Študent ga ni niti odmaknil od očes in je odločno odkimal. Plumagev je stegnil tresočo desnico: »E, pojdite no, eno sekundo le.«

»Pa kaj se vam sanja! Sem ga li teti zastonj odnesel?«

»Dajte mi ga, no!«

»Pustite me pri miru! . . . Aj, glej, glej!« in študent se je pomaknil naprej ter si pritisnil daljnogled na oči. »Kaj takega pa še nisem videl.«

Plumagev se je obrnil z narejeno malomarnostjo, v resnici je pa kar gorel od samega poželenja. —

»Pravzaprav,« je prekinil svojo malomarnost, »vi ne bi smeli tako skrivaj opazovati kopalk. Ni moralno!«

»Vi pa smete?« — Plumagev je obmolknil. Pa je spet začel: »Če hočem ti vzamem daljnogled s silo in te še nasečem.«

»Kar dajte! Bom začel tako glasno tuliti, da bodo vsi letoviščarji prihiteli. Za me bi ne bilo to nič. Kvečjemu par brc. Vi bi si pa pokvarili ugled za celo poletje. — — Ah, zdaj plava kot vodna vila.«

Plumagev je škrtal z zobmi in se je že odločil, da smrkolinu eno prisoli, pa je slino požrl in silno nežno pobaral študenta: »Ljubček moj zlati, če mi že prav nočeš posoditi tistega svojega daljnogleda, pa mi ga prodaj!«

Študent je začel razmišljati: »Hm! Koliko mi date?«

»Tri rublje.«

»Tri? A, saj vi bi ponudili tudi samo pol rublja. V trgovini stane pa osem.« Zaničljivo je skomignil in uprl daljnogled na nasprotni breg.

»No, naj bo pet!«

»Dajte mi deset!«

»Preveč je, saj si dejal, da stane v trgovini le osem. Kakšen slepar!«

»Kakor hočete! Včasih bi ponudil kdo tudi dvajset.«

Molk.

»Aj, kaj vidim zdaj!«

»Poba,« je hripavo zavpil Plumagev, »ná osem rubljev!«

»Deset!«

»Jih nimam! Poglej: osem rubljev in deset kopek. Ná vse in še denarnico. Tri rublje sem dal za njo.«

»Ja, ko je bila nova. Zdaj je vredna pol rublja.«

Plumagev je hotel odvrniti, da je tudi on zahteval za star daljnogled več kot za novega. Pa se je bal, da razdere kupčijo.

»Zdaj gre iz vode k obleki...«

»Osem rubljev, denarnico in še žepni nožič!«

»Je oster?«

»Nov!«

»In cigarete?« Plumagev mu ponudi.

»Kako lepa tobačnica! — Naj bo: denar, vse cigarete, tobačnico, denarnico in nožič.«

»Vsaj dve cigareti mi pusti za po poti domov,« je prosil Plumagev za svoje cigarete.

»Pa nič, če nočete!«

»Naj bo torej, ná! — Je še tam?«

Študent je pobral ceno za daljnogled, pokrovi-
teljsko vščipnil uradnika deželne gosposke Pluma-
geva v bedro in zginil.

Plumagev se je končno blaženo nasmejal in
nameril daljnogled na drugo stran. Tam je stala na
pesku njegova žena — Marija Pavlovna.

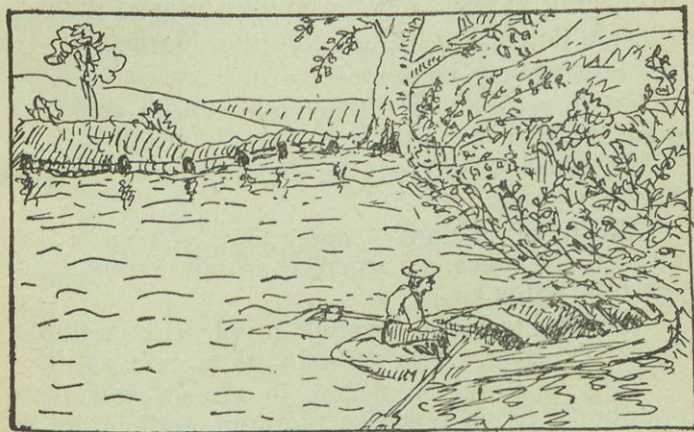
Plumagev je kar rdeče videl pred sabo, tako je
bil besen. Zagnal je daljnogled v vodo.

Tri kilometre je imel do mosta. Kadil bi rad,
pa še tobačnice ni imel. (Po Averčenu — Rado.)

Inserat.

»Mnogoštevilni deveteroglavi družinski oče
prosi milih darov.«

SKRIVALNICA.

Kje je gospod, ki ga je ribič pripeljal?

Skopuh.

Ruska narodna.

Večjega skopuha od bogatega trgovca Marka ni bilo na svetu. Nekoč n. pr. gre na sprehod in idoč po cesti zapazi berača; starec sedi in prosi vbogajme: »Dajte mi kaj, prijatelji božji, radi Krista.« Bogatin Marko gre mimo. Takoj za njim je šel tisti čas siromašen seljak; zasmili se mu prošnjak in mu da kopejko. Bogatina je sram; obstane in reče seljaku:

»Poslušaj me, daj, posodi mi kopejko.« Seljak mu da kopejko. Marko bogatin mu obljubi, da mu jo povrne na svojem domu. Črez leto in dan se seljak napoti v Markovo vas. Prišedši na njegov širni dom, vpraša: »Ali je bogatin Marko doma?«

»Je doma, kaj bi rad?« vpraša Marko.

»Prišel sem po kopejko.«

»Oh prijatelj, pridi pozneje, vprav sedaj nimam drobiža.«

Siromak se pokloni, se obrne in reče: »Pridem jutri.«

Pride drugi dan — spet tako; »Drobiža spet nimam! Če hočeš, mi zmenjaj stotak. Če ne, pridi čez dva tedna.«

Za dva tedna je siromak zopet pri bogatinu, a Marko bogatin, ko ga zapazi z okna, reče ženi:

»Ti žena, jaz se slečem in zlezem pod svete podobe; a ti me pokrij s platnom, sedi in jokaj, kakor da sem umrl. Ko pride seljak po dolg, reci mu, da sem danes umrl.«

In res, kakor je mož odredil, tako žena na-
pravi: sedi in se bridko joče. Ko pride seljak v
gornjo sobo, ga vpraša: »Kaj iščeš todi?«

»Dolg od bogatina Marka,« odgovori siromak.

»No človek, kazalo je, da bo bogatin Marko
dolgo živel, pa glej, baš poprejle je umrl.«

»Bog mu grehe odpusti! — Dopusti žena, da
mu postrežem za svojo kopejko in mu grešno telo
umijem.«

Ko to reče, pograbi železen lonec vrele vode
in poliva bogatina ž njo. Marko komaj prenaša;
kremži se in brca. »Brcaj ali ne brcaj — sem daj
kopejko!« govori siromak. Omije ga in obleče
kakor je treba. »No gospodinja, kupi krsto in
ukaži, da naj ponesejo Marka v cerkev; hočem mu
peti bilije.«

Bogatina Marka polože v krsto in odnesejo v
cerkev in seljak mu začne peti bilije.

Nastane trda noč. Kar se odpre okno in v
cerkev stopijo tatovi, razbojniki. Seljak se skrije
za oltar, tatovi pa si začno deliti plen. Vse si raz-
dele, samo zlata sablja še ostane. Vsak jo hoče
imeti, nihče ne popusti. Kar skoči siromak izza ol-
tarja, rekoč: »Kaj se prepirate? Kdor odseka mr-
liču glavo, njegova bodi sablja!« Marko bogatin
skoči ves iz uma pokonci. Tatovi se prestrašijo in
zbeže.

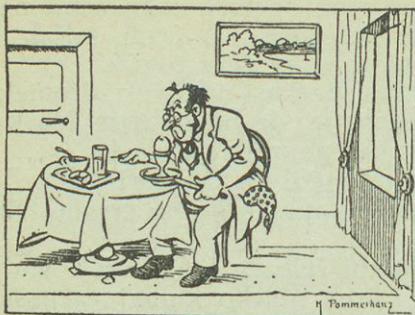
»No človek, pridi, da si razdeliva denar!« reče
Marko.

Razdelita na enako, mnogo je dobil i 'ta i oni.

»A kaj je s kopejko?« vpraša siromak.

»E prijatelj, saj sam vidiš — ni drobiža!«

In tako bogatin Marko ni nikoli vrnil kopejke.

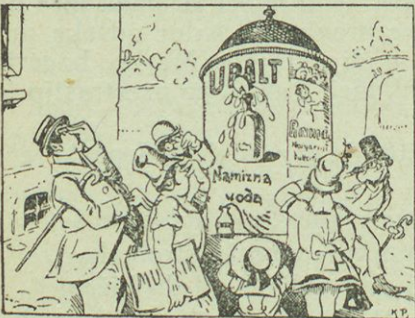
Čudna reklama

Striček Tone jaje
ca fruštka.

»Kaj je v jajcu?
— — O ta putka!«

Striček Tone se
vjezi,
jajce zgrabi —
ven zleti.

»Čudež, čudež se
je zgodil!

Z reklamo ta jo
je pogodil.

Namizna voda
res kipi,
čudno le, da vse
smrdi.«

Usodno.

Profesor (pri predavanju): »Da, za zemlje-slovce je tisoč let malenkost.«

Poslušalec (svojemu sosedu): »Joj meni, in jaz sem človeku s takimi časovnimi nazori posodil včeraj sto lir.«

Skopa Škota.

Škota sta se šla kopat. Stavila sta desetico, kdo ostane delj časa pod vodo. Pogoje stave sta napisala in jih izročila kopališčnemu nadzorniku v varstvo. In pogodila sta jo bila s tem, ker se sicer nikdar ne bi zvedelo o tem {dogodku. Oba sta se namreč utopila.

Zahtevna kuharica.

K dvornemu svetniku v pokoju, čigar žene baš ni bilo doma, vstopi nova kuharica in ga povprašuje:

»Ali gospa sama nakupuje?«

»Nikoli.«

»Koliko prostih dni bom imela na mesec?«

»Štiri.«

»Ali je gospa stiskava?«

»Ne.«

»Ali kosita gospod in gospa kdaj zunaj?«

»Redkokdaj!«

»Ali imata gospod in gospa dosti obiskov?«

»Razmeroma malo.«

»Ali mora kuharica nositi premog iz kleti?«

»Da.«

»Ali imate ličarja za parkete?«

»Da.«

»Ali mora kuharica nositi avbico?«

»Če hoče.«

»Ali imate pse ali mačke?«

»Ne.«

»Otroke?«

»Še manj.«

»Oprostite, gospod, da imam toliko zahtev. Taka sem pač.«

»To je vaša pravica. Toda dovolite mi zdaj, da vas tudi jaz nekaj vprašam?«

»Seveda.«

»Ali znate gosti na harmoniko?«

»I, ne! gospod!«

»Potem vas pa ne moreva rabiti, kajti midva hočeva le tako kuharico, ki zna na harmoniko. Kaj hočete, taka sva pač. — Pa z Bogom!«

Predebela laž.

»Le poglej onega gospoda, kako velike noge ima.«

»To še ni nič. V New Yorku sem videl zamorca, ki je moral potegniti hlače čez glavo, ker mu noge niso šle skozi hlačnice.«

Če se ne more menjati.

»Potegnili ste me iz vode! Rešili ste me! Kako naj se vam zahvalim? Rad bi vam dal petdeset lir, a imam pri sebi samo stotak...«

»Nič ne de — skočite še enkrat v vodo.«

Družinska sreča.

Mož: »Sedaj morava plačati še dva obroka babcici, potem bo pa otrok popolnoma najin.«

Po desetih letih.

»Dober dan, Rudolf. V desetih letih, odkar te nisem več videl, si se zelo izpremenil.«

»Oprostite, gospod, jaz nisem Rudolf.«

»Kaj, Rudolf tudi nisi več?«

Nobenega!

Neki grof, strasten lovec in dobrojedec, je nekoč povabil znanca na par jerebic. Ko so bile že pečene, gospodarja in povabljenca pa še ni bilo, se je kuharica lotila jerebic, kajti bila je lačna in laskrna na divjačino. Ko sta prišla grof in njegov prijatelj — jerebic ni bilo več. Toda kuharica si je spretno pomagala iz zadrege.

Najprej je prosila grofa, ne da bi povabljenec kaj slišal, naj nabrusi nože, češ, da jih ona ni utegnila radi obilice opravkov. Radevolje se je grof spravil na delo, obenem pa je mislil na sočnate jerebičice, katerih vonj mu je prijetno udarjal v nos.

Kuharica pa je nato povabljencu zašepetala v uho: »Pazite se! Gospod ima danes napad.« — »Kakšen napad?« vpraša gost. — »I, kakšen! Blaznosten! Ali ne vidite, da brusi nož?« — »Da brusi nož?« ponavlja začudeni povabljenec. »Pa zakaj?« — »Boste že videli. Ali ne veste, kaj počenja gospod grof, kadar dobi napad? Ušesa poreže vsakemu, ki pride predenj.« — »Za božjo voljo!«

vzklikne prestrašeni prijatelj in — ne da bi poslušal kuharico dalje — jo ubere v divjem begu po stopnicah.

Grof vpraša ves začuden žensko: »Kaj se je zgodilo? Zakaj beži?« — »Joj, kaj niste ničesar videli, gospod grof? Pograbil je jerebice in zbežal.« — Grof je bil ves obupan. Skoči k oknu in vidi prijatelja, ki beži čez trg, kolikor ga pete neso. Ne mara se niti ozreti. Grof pa maha z nožem v desnici in vpije za njim: »Vsaj eno, vsaj eno!« A gost beži in se drži za ušesa, kričeč: »Nobenega, nobenega!«

Zgodba o zvonovih.

Ubogi doktor medicine
v beli hiši poleg cerkve
ni zatisnil več očesa,
ker zvonovi so zvonili
noč in dan.

Tuhtal je, premišljal, pihal,
k advokatu se zatekel,
naj s postavo domovine
mu ušesa zdrava varje
noč in dan.

Doktor Stojan je prebrskal
sto in sedem starih bukev,
potlej sodbo je pogruntal:
»Zapisujte, dragi doktor,
svojim cenjenim bolnikom
čim manj morete receptov,
potlej bodo nam zvonovi
peli prav poredkoma.«

V kavarni.

Pečnik: »Čul sem, gospod Vrtovec, da so vdrli danes po noči tatovi v vašo trgovino. Ali so napravili mnogo škode?«

Vrtovec: »Imel sem srečo, ker sem prav sinoči znižal vse cene za celih dvajset odstotkov.«

Pri zdravniku.

Zdravnik: »To zdravilo je zelo grenko, gospod Kosec. Pijte, svetujem vam, za zdravilom kozarec vode, da preženete grenkobo.«

Kosec: »S čim naj pa potem odpravim okus po vodi.«

Pri zdravniku.

Zdravnik: »Ali so vam zobje kaj šklepetali, ko ste imeli prvi napad?«

Gospa: »Ne morem vam povedati, gospod zdravnik; imela sem jih na nočni omarici.«

Z dežja pod kap.

Gospa (govori pri mizi z gospodom, čigar imena ni razumela dobro, ko se ji je predstavil): »... V nedeljo sem gledala v Jesenovem neko žalostno igrato, a zagotavljam vas, da se še nikoli nisem tako dolgočasila. Kakšna neslanost. Niti ene misli, niti enega gladkega verza.«

Sosed: »E, pač, gospa, to je delo, ki sem ga spisal v mladosti. In ti vražji diletanti so hoteli igrati proti moji volji. Bil sem prešibek napram njim, priznavam, oni pa preveč prizanesljivi.«

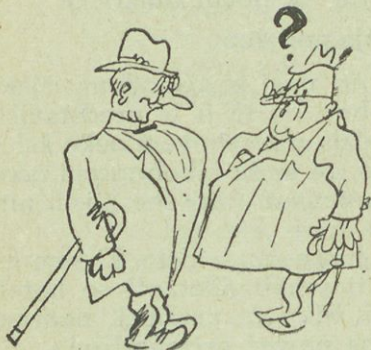
Gospa: »Zakaj? Saj ta žaloigra je koncem konca resno in vestno delo. Samo da bi bili igralci bolje igrali, pa bi delo napravilo čisto drugačen vtis. Le pomislite, tista junakinja, vojvodinja ali kaj...«

Sosed: »Kaj hočete, ne smete soditi prestrogo! Moja uboga žena je pač dobra gospodinja, odra pa človek ne dobi v oblast kar tako od danes do jutri.«

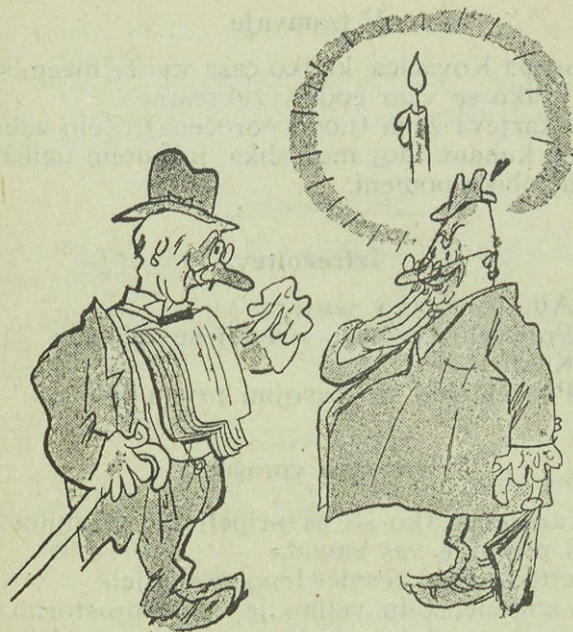
Gospa: Ne, ne, nasprotno! Vaša gospa je igrala precej dobro. Ima lepo postavo in zvonek glas. A mislila sem na onega princa, ki je v tretjem dejanju zgrabil za meč kakor prime kuhar za ročaj ponve. Priznati morate, da...«

Sosed: »Kaj naj vam rečem? Saj imate čisto prav! Toda človek, ki sedi dan za dnem pri pisalni mizi, se vendar ne more pokazati popolnega umetnika že pri prvi izkušnji, zlasti pa če mora nepričakovano in nepripravljen stopiti na oder, kot sem moral jaz.«

Srajca na avtomat.

»Kaj, za štiri tedne greste na potovanje pa ne nesete s seboj nič perila?«

»A sem tič! Perila sploh ne potrebujem. Imam srajco na avtomat. Ko je oprsnik umazan, ga kar odtržem kot list na stenskem koledarju.«

Med znanci.

A: »Vi ste idiot, da veste!«

B: Gospod, to je žalitev! ..

A: Ne, to je — ugotovitev.

V tramvaju.

Gospa Kovačica, koliko časa vas že nisem srečala? Kako se vam godi v zakonu?«

Slikarjeva žena (novo poročena): Zelo zabavno! Jaz kuham, moj mož slika, in potem ugibava, kaj naj oboje pomeni.

Iztreznitev.

»Ali verjameš v sanje?«

»Prej sem veroval — sedaj ne več!«

»Kako to?«

»Poročil sem se s svojim prvim senom.«

Umestno vprašanje.

Kaznjeneц (ko so ga pripeljali v kaznilnico): »Lepo poslopje vaš zavod.«

Jetničar: »V resnici lepo poslopje!«

Kaznjeneц: »In veliko je, silno prostorno.«

Jetničar: »Saj je tudi eno med največjimi v državi.«

Kaznjeneц: »Čujte, gospod paznik, povejte mi, kje je tu izhod za silo?«

Po svetu.)

Gospod (pripoveduje o svojem potovanju okoli sveta): »Zadnja tri leta sem preživel na Karnarskih otokih.«

Gospodična (ki ga je verno poslušala): »Kako mikavno! Zažvižgajte nam torej kako pesem!«

Gospodar.

Zalar: »Kako je pri tebi doma? Kdo ukazuje, ti ali žena?«

Mlečnik: Razdelila sva si. Žena ukazuje otrokom, poslom in psičku, jaz sam sem pa prevzel zlate ribice.«

Primerno darilo.

»Včeraj je bil tvoj god. Ali so te z darili kaj iznenadili?«

»Seveda, glej Pavel mi je podaril knjigo, ki sem jo bila pred kratkim posodila prijateljici Marti.«

Zlobno.

»Veš, v kratkem izide moj novi roman. Kaj meniš, kdo je glavni junak?«

»Založnik.«

Na zborovanju protialkoholcev.

Govornica: »Moj mož ga je tudi rad pil. Toda pregovorila sem ga, da se je odpovedal alkoholu. Ko je to storil, sem mu planila okrog vratu in ga prisrčno poljubila.«

Glas iz občinstva: »Prav se mu je godilo!«

Opeharil se je.

Neki pariški zdravnik je bil ozdravil bogatega slašičarja iz Štrasburga. Ozdravljenec se je javil čez nekaj časa pri zdravniku, da bi se mu zahvalil.

S seboj je prinesel tudi veliko, umetno izdelano torto, ki jo je ponudil zdravniku v znak hvaležnosti in priznanja. Zdravnik pa darila ni hotel sprejeti, misleč, da potem ne sme računati dovolj velikega honorarja.

»Oprostite,« je rekel, »poklonil ne sprejemam, zadovoljen sem s samim honorarjem.«

»Koliko sem torej dolžan?« vpraša slaščičar.

»Tisoč dvesto frankov,« je bil odgovor.

Slaščičar vzame nož, prereže torto in privleče iz nje dva bankovca po tisoč frankov, ki sta bila shranjena v zlati škatlici, in ju da zdravniku.

»Tu imate, gospod doktor,« reče užaljeni slaščičar, »osemsto frankov pa prosim nazaj!«

Čuden bolnik.

V svoji ordinacijski sobi sedi pri pisalni mizi zdravnik doktor Trček. Nervozno brska po papirjih in puši cigareto.

Nekdo potrka.

»Naprej!« pravi doktor Trček, a se ne ozre.

V sobo stopi preprost mož z višnjevimi predpasnikom.

»Slecite se!« pravi doktor Trček in gleda skozi okno.

»Gospod dohtar,« jeclja preprosti mož.

»Slecite se!« ponovi doktor Trček še bolj odločno in gleda skozi okno.

»Slišijo, gospod dohtar...«

»Slecite se, pravim,« nadaljuje doktor Trček; »kaj pa pravzaprav hočete?«

»Premog sem pripeljal!«

Prevesten.

Poljak Vrtovsky išče za svojega sina domačega učitelja, ki bi znal angleško, francosko ter tudi klavir. Tozadevni oglas objavi tudi v časopisih. Naslednjega dne pride k njemu mlad mož in se mu predstavi.

Vrtovsky ga vpraša:

»Ali znate angleško?«

»Ne!«

»Ali znate francosko?«

»Niti besedice.«

»Ali pa znate vsaj klavir?«

»Tudi tega ne. Prišel sem samo povedat, da mesta ne morem prevzeti.«

»Mastna« južina.

Dijak: »Ali vi sami mažete kruh z maslom?«

Gospodinja: »Seveda!«

Dijak: »Potem sem pa zelo radoveden, kdo strže za vami maslo zopet s kruha.«

Nova dekla.

»S plinom moramo varčevati pravi vedno moj mož.«

»Za kaj bo pa potreboval prihranjeni plin?«

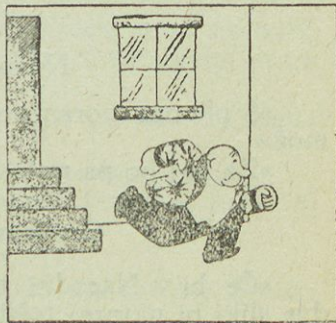
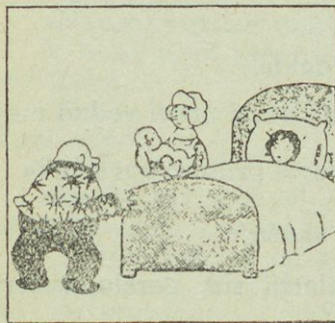
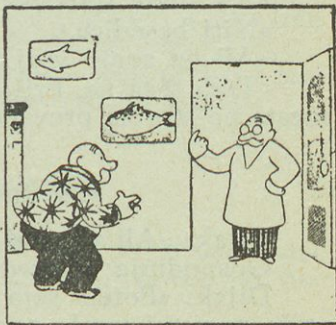
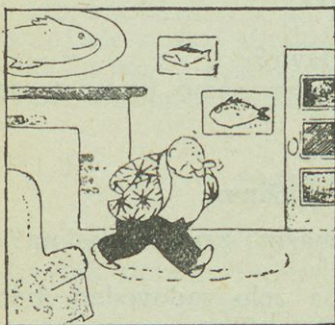
Gasilska skušnja.

»Če bi v Narodni galeriji slik gorelo, kateri dve sliki bi najprej rešili?«

»Tisti dve, ki sta prvi poleg vrat.«

„Tako dolg je ...!“

Gospod sodni pristav, ki je navdušen nedelj-
ski ribič (ujame malokdaj kaj), je dobil sinčka in
javlja veselo vest društvu »Navdušenih ribičev«.

Tako ali tako.

Gospa: »Marija, drevi bomo imeli goste. Mislite na to, ko boste kuhali!

Kuharica: »Bom, gospa! Ali naj tako kuham, da nas zopet obišejo, ali pa tako, da nas ne bodo več nadlegovali.«

Doktor Skaza.

»Oh, baš prav, da te vidim, Cene!«

»Gospod doktor, dober dan...«

»Ali prihajaš od tam doli?... Ali greš domov?«

»Da gospod...«

»Kako je z mlinarjem? Ali je zaužil zdravilo, ki sem mu ga predpisal?«

»Da, gospod.«

»Ali mu je delo dobro?«

»Že po prvih požirkih se je začel potiti...«

»Sem vedel.«

»Potem šklepati z zobmi...«

»Naravno.«

»Nato je nenadoma zaspal.«

»Prav.«

»Potem se mu je začelo kolcati.«

»Na to sem bil pripravljen.«

»Potem pa je umrl...«

»Ooo!!... Nato pa nisem bil pripravljen!«

Sv. Peter in verižnik.

Verižnik pride pred nebeška vrata in potrka. Ko mu sv. Peter odpre, se začne med njima sledeči pogovor:

»Gospod sv. Peter, kako dolgo traja pri vas nebeščanih ena minuta?«

»Tisoč let.«

»Gospod sv. Peter, koliko pa velja pri vas en milijon lir?«

»Eno stotinko.«

»Gospod sv. Peter, prosim vas, podarite mi eno stotinko!«

»Počakajte eno minuto!«

Dolge minute.

Domači učitelj: »Boris, kam pa je šla gospa mama?«

Boris: »Pred dvema urama je šla za pet minut k teti na čaj.«

Hladnokrvnost.

Zgodila se je železniška nesreča. Vlak je zavozil v vlak in razbil zadnji vagon. Strežaju nekoga Angleža je odtrgalo obe nogi. Ko so Angležu stvar sporočili, je rekel: »Prinesite mi ono nogo, v katere hlačnici je ključ mojega kovčega!«

Judovo veselje.

Na dunajskem Ringu je vprašal Jud nekega gospoda, koliko je ura.

Gospod, ki je bil slučajno srdit sovražnik Judov, se je obrnil in pripeljal Judu krepko za ušnico, rekoč: »Ena!«

Jud: »Hvala Bogu, da ga nisem vprašal pred eno uro!«

Hitri sluga.

Gospod naroča slugi: »Tu sta dva ‚petaka‘, za enega mi kupi cigaret, za drugega pa slanine in črnega kruha.«

Sluga se kmalu zbehan vrne: »Gospod, petaka sem dejal v žep in zdaj ne vem, za katerega naj kupim cigaret in za katerega slanine?«

Hudo zdravilo.

Zdravnik: »Kako pa se počuti danes vaš mož?«

Žena: »Gre že na bolje, gospod doktor.«

Zdravnik: »Pijavke so mu pomagale, kaj ne?«

Žena: »Oh, gospod doktor, ta je bila pa huda. Prvo je s težavo pogoltnil, drugih pet sem mu pa morala ocvreti.«

Hudomušno vprašanje.

Gost: »Povejte, gospod oštir, ali ne bi mogoče vedeli tu v bližini za kako gostilno, kjer bi lahko dobil kozarec dobrega vina?«

Prostovoljec.

Narednik vpraša novinca Pepeta: »Kaj boste storili, če zaslišite ‚Prostovoljci naprej!‘ Pepe: »Stopil bom malo v stran, da bodo mogli prostovoljci naprej.«

Kako se privabijo obiskovalci.

V nekem večjem mestu Francije sta slavni skladatelj Liszt in pevec Rubini napovedala vrsto koncertov. Kako pa se začudita, ko zagledata nekoga dne samo petdeset poslušavcev v dvorani. Vendar je Rubini pel mojstersko in Liszt je igral s svojim običajnim ognjem. Ko je bil koncert pri kraju, stopi Rubini na rob odra in izpregovori:

»Gospe in gospodje! Sedaj, ko je koncert končan, vas prosiva, da nama izkažete čast in greste z nama večerjat.«

V prvem trenutku se osupli povabljeni niso mogli odločiti, toda ker je bilo vabilo pravzaprav zapeljivo, so ga sprejeli. Večerja je bila prav obilna in je stala Liszta in Rubinija 500 frankov.

Prihodnji večer je bila dvorana nabito polna, toda skladatelj in pevec sta bila previdna dovolj, da nista ponovila povabila prejšnjega večera. Njuna zvijača se je obnesla nad vse pričakovanje, kajti blagajna se je tisti večer vrhoma napolnila.

Tolažba.

»Vsak stan ima svoje težkoče,« tako je tolažil čevljarški vajenec tovariša, »kralje mazilijo, advokate ‚šmirajo‘, nas pa mažejo.

Pozna ga.

Visokošolec piše svojemu očetu, naj mu pošlje 1000 lir, češ, da namerava kupiti večjo zbirko starega denarja. Oče pa mu odgovori: »Ljubi sin! Tvoja namera se mi zdi, kakor če bi jaz za našega kužeta hotel napraviti zbirko klobas.«

Urezal se je.

Gospod Popijada se je pritihotapil že pozno v noč ves v »ročcah« v svojo spalnico. Skoro bi bil neopažen zlezal v posteljo, ko se mu je nena doma prebudila ženica. Naglo mu je šinila rešilna misel v glavo: na vso moč je začel gugati zibelko.

»Kaj delaš?« se je oglasila jezno ženica.

»Že dve uri zibljem otroka, ko ga ti nič ne slišiš!«

»O ti lažnivec pijani!« se je vznesla razkačena ženica. »Otrok leži vendar pri meni!«

Zmagal je.

Na Ruskem so se prepirali advokat, zdravnik, inženjer in komunist, čigava veda je starejša.

Advokat dokazuje: »Moja veda je najstarejša. Kajti pravna veda se je rodila že takrat, ko je Kajn ubil Abela.«

Zdravnik ugovarja: »Že takrat, ko je Bog ustvaril Evo iz Adamovega rebra, se je izkazala kirurgija.«

»Dovolite, gospodje,« je rekel inženjer. »Noben od vaju nima prav. Moja veda je še starejša.«

Potreba inženjerske vede se je pokazala že takrat, ko je Bog urejal svet iz splošnega kaosa (= zmešnje).«

»In komunizem ni vendar nič drugega kot kaos,« je zmagoslavno pripomnil komunist.

Rekord.

Dva mlada žida Kohn in Rotter najmeta na hodniku zavitek sira. Ker se nista mogla zediniti, čigav je sir, je predlagal Kohn, da bo sir tistega, ki pove največjo laž.

Kohn pravi torej: »Povem ti laž. Pri nas doma imamo kokoš, ki nese namesto jajc kar omlete.«

»To še ni nič! Jaz sem slišal ribo, ki je pela napev iz ‚Prodane neveste‘.«

»Tudi to ni nič! Mi imamo prašiča, ki vsako jutro poje kakor petelin.«

Ko si tako lažeta, pride mimo rabin in pravi: »Otroka, to ni lepo, da tako lažeta; jaz služim že štirideset let Bogu, pa se nisem niti enkrat še zlagal.«

Tedaj reče Rotter: »Čuj, Kohn, daj mu sir! Tako debelo se midva ne znava zlagati.«

No, saj jo imaš.

Dva Juda prideta v gostilno in vprašata, ali imajo kaj za večerjo.

»Samo dve ribi še, drugega nič več,« odgovorijo.

»Prinesite!«

Prinesejo: ena riba je bila velika, druga pa majhna.

»Kar vzemi,« pravi prvi Jud drugemu, in le-ta si vzame večjo ribo.

»Sram te bodi,« pravi prvi Jud nejevoljno, »še manire ne poznaš!«

»I, katero bi bil pa ti vzел, če bi bil prvi je-mal?« vpraša drugi Jud.

»Malo, sevedal!«

»No, potem je vse v redu; saj jo imaš,« od-govori drugi Jud.

Zdravilo.

Lepo oblečen gospodek v elegantnem avtu sreča na ulici starejšega gospoda. Ustavi avto in navdušeno stisne roko gospodu: »O gospod zdrav-nik, tisto vaše zdravilo v zelenih stekleničicah je pa res nekaj posebnega. Prav rešili ste me. Tega vam nikoli ne pozabim.«

»No, no, tako hvaležnost pa mi zdravniki redko srečamo. Sicer se pa slučaja ne spominjam natanko.«

»Pred tremi meseci je bilo. Stric in jaz sva imela špansko.«

»Aha, zdaj vem. Vam je zdravilo brž poma-galo, kaj ne?«

»Prav sijajno.«

»Koliko stekleničic ste vzeli?«

»Jaz? Nobene. — Stric je eno spil. Čez dva dni smo ga pokopali. Jaz sem pa njegov glavni dedič.«

Moda.

»Že spet hočeš novo obleko? Eva je imela le figovo pero.«

»Ja, pa tudi peres je več vrst.«

Na samotni cesti ob enih ponoči.

— Oprostite, gospod, bi mi morda znali povedati, ali je tu v bližini kaka policijska stražnica?

— Tu blizu je ni.

— Kje bi pa lahko našel kakega policaja?

— Ne vem.

— Niste tod nobenega videli?

— Niti sence njegove ne.

— Pa če bi zavpili, bi morda kateri priletel?

— Kaj še!

— Torej bodite tako prijazni in mi izročite brez krika listnico in uro.

Vedno mesar.

Oče privede svojega fantka k mesarju, da bi ga stehtal.

Fantka posade na tehtnico.

»Koliko ima?« ypraša oče.

»Dvajset kil s kostmi,« odgovori mesar.

Zagovoril ga je.

Neki bahač je pripovedoval, koliko škode je napravila toča na njegovem posestvu. Med poslušavci je bil tudi mož, ki ga je poznal in vedel, da nima ničesar. Pa je rekel: »Če vam je toča počila, ste krivi sami, zakaj pa niste odprii dežnika.«

Stari samci.

»Poišči si pravo brisačo, ko se umiješ, Miha. Z eno sem si odrgnil blato s čevljev.«

»Ti Janez, ti, saj sva se zmenila, da bova snažila čevlje le z rjuho.«

Previden.

Kmet (lekarničarju): »Imate kaj zoper pokvarjen želodec?«

Lekarničar: »Ali bolehate?«

Kmet: »Ne še, jutri obhajamo našega patrona in bomo imeli štruklje.«

Mornar.

»V Trstu pa ne grem na suho. Saj nimam tam nobenega dekleta.«

»Tudi jaz ostanem na krovu. Imam namreč v Trstu dve dekleti.«

Pesniku čast.

Brat pravkar umrlega pesnika Gašperja Nevihte je razsajal po pisarni mestnega župana. »To je naravnost svetovni škandal,« se je drl, »da hočete v tisti hiši, kjer je moj slavni brat zatisnil oči, namestiti mestno poboljševalnico za izprijeno mladino.«

»Toda, prosim vas,« so se oglašali oča župan, »kaj pa je to takega? Saj bomo itak na pročelje napisali: »V tej hiši je umrl veliki pesnik Gašper Nevihta.«

Čast komur čast.

Na prefekturo pride možak. Potrka na vratih, kjer so nižji uradniki. Pristopi k enemu in ga pokroviteljsko potrka po rami: »Bog ga daj, kancelist! Jaz sem gospod predsednik vodovodne za druge iz — berga.«

Amerikanec v brivnici.

Medtem, ko je brivski vajenec delal prve korake po moji glavi, je pomočnik zraven bril ameriškega popotnika, ki si je prišel ogledat Trst.

Pomočnik je dejal Amerikancu:

»Kaj ste brali, gospod, najnovejšo tržaško v »Piccolu«? V tovarni marmelade se je neki gospodični spodrsnilo, da je padla v kotel marmelade in so jo komaj izvlekli živo, vso sladko...«

Amerikanec je odgovoril:

»V Ameriki, gospod brivec, stavijo brivci gostom bele, čiste prte okoli vratu, ne pa umazanih cunj...«

»Da, gospod, da... Pravijo, da so pri tisti gospodični našli čudna pisma, menda iz Rusije. Naj boljševiki le pustijo na miru tržaške gospodične, kajne?«

Amerikanec je odgovoril:

»V Ameriki, gospod, mažejo brivci gostom lica s šumečim, toplim milom, ne pa z mrzlo žavbo... V Ameriki jim ne vtikajo prstov v nosnice.«

»Da, gospod... Tisto gospodično je preiskalo na rešilni postaji pet zdravnikov. To je prava potrata denarja ubogih davkoplačevalcev, kajne, go-

spod, če pet zdravnikov zapovrstjo otipa roko in šteje, ali bije žila stokrat ali več; se Vam ne zdi, gospod?»

»V Ameriki, gospod brivec, nimajo take žganjice v steklenicah, da bi z njo oblivali lica... Imajo fino, osvežujočo dišavno vodo, ki ne peče in ne povzroča mozoljev.«

»Da, gospod, da... To je kakor tista zapletena reč o Brunneriju in Canelli. Meni je bolj simpatičen Canella, veste, tako značajno brado ima... Res, kadar srečam take tipe kot je Brunneri, se jim umaknem na drugo stran ceste.«

Amerikanec pa:

»No, zdaj ste me urezali! Kri...«

In je pristavil:

»V Ameriki brivci ne znajo ne politike ne prava; pač pa znajo briti...«

In je odprl vrata in še rekel:

»V Ameriki je tako: ko gost ni zadovoljen, ne da napitnine.«

IZBIRA POKLICA.

»Pojdi no semkaj, ti ljubi moj Marko,
kaj boš, ko zrasteš: škof, general?«
— Če ti bo prav, pojdem na barko,
v indijske kraje bom zaveslal!«

»Kam pa kaj tebe, Janezek, miče?«
— Očka, jaz slaven bom advokat,
mene srce na sodni dvor kliče
reveže branit, cekine kovat!

»Grda obrt! Zdraviti, to je lepó!
Zdravnik ovitke, maže ti naklada
pošilja brez trpljenja te v nebó ...

Zdaj mi povej še ti, moj mali Vid,
kaj storil boš, ko ti bo zrastle brada?«
— Jaz, očka ... si jo pojdem brit!«

Navihanec.

Jurček vpraša učitelja: »Ali je človek lahko
kaznovan tudi za stvar, ki je ni naredil?«

»Nikakor,« pravi učitelj.

»Potem je pa dobro,« se odreže Jurček, »jaz
namreč nisem naredil domače naloge.«

Otroška prostodušnost.

Milica: »Glej, mama, koza ima prav tak obraz ko teta Herminal!«

Mati: »Fej, Milica, tako ne smeš govoriti!«

Milica: »Ah kaj, saj koza ne razume.«

Navihanec.

Srečko: »Tata, zakaj si ne vzameš še enega koščka peciva?«

Oče: »Ne bom, hvala ti, sinček.«

Srečko: »Tako, tata, sedaj pa vprašaj ti mene.«

»Ti pobalin ti, boš nehal prašiti tu pred nami?«

V šoli.

Učitelj: »No, Janezek, povej mi, kje je srce!«

Janezek: »Ne vem!«

Učitelj (mu pomaga, kažoč na prsi): »Ali ne čutiš tu udarcev?«

Janezek: »Ne, udarce čutim bolj spodaj.«

Posebna rdečica.

Lojzek: »Kaj ne mamica, če je koga sram, zardi po vsem obrazu?«

Mati: »Da, dragec moj!«

Lojzek: »Zakaj pa je strica Janeza sram samo z nosom?«

Poklic.

V ljudski šoli izprašuje učitelj učence po poklicu staršev.

Učitelj: »Kaj je tvoj oče, Tonček?«

Tonček: »Je umrl!«

Učitelj: »To je žalostno, toda, kaj je bil, ko še ni bil mrtev?«

Tonček: »Je bil živ.«

Šolarsko.

Oče: »Francelj, ti pa prihajaš danes iz šole zelo dobre volje.«

Francelj: »Gospod učitelj so me pohvalili!«

Oče: »Tega si pa res ne morem misliti. Kaj pa so rekli gospod učitelj?«

Francelj: »Meni nič, ampak Žigovčevemu Janezu so rekli, da bo kmalu bolj neumen kot jaz!«

Stoti.

Paglavček (na ulici): »Gospod, ali ste mogoče vi izgubili liro?«

Gospod: »Počakaj trenutek, da pogledam. Mišlim, da sem jo izgubil. Ali si jo našel?«

Paglavček: »Ne, toda vi ste sedaj že stoti, ki je na tem mestu izgubil liro.«

Dvomljivo darilo.

Učitelj: »No, Jožek, kaj pa je z gosjo, ki mi jo je hotel poslati tvoj oče?«

Jožek: »Ne vem, gospod učitelj. — Zdi se mi, da je ozdravela in začela zopet jesti.«

Huda zmota.

Učenka (učiteljici): »Mene grize bolha.«

Učiteljica: Ni mogoče; saj si vendar tako snažna; to ni bolha, to je zmota.«

Učenka (čez nekaj časa): »Gospodična, mene že zopet grize zmota.«

Izvil se je.

Oče: »No, zdaj povej odkrito, Janez, kdo je danes znal v šoli najboljše?«

Janez: »Gospod učitelj!«

Kočljiva zabava.

Oče je večkrat zabaval svoje otroke s tem, da jim je oponašal pijanca, s čimer jim je vedno napravil silno veselje. Nekoč sedi mati z otroki

v tramvaju. Ko se pripeljejo v Gosposko ulico, vidijo pijanca, ki se je zibal po cesti, kakor bi bil na ledu. Vse ga gleda, tudi mati in njeni otroci. Kar se najmlajši oglasi: »Mama, poglej no, poglej, prav kakor naš tata!«

Bebast navihanec.

Neki gospod je vzel v službo mladega fanta, o katerem so pravili, da je nekoliko bebast; некоč se je hotel z njim pošaliti.

Dal mu je nekaj denarja, rekoč: »Peter, pojdi na trg in kupi mi šest jajc in za tri krajcarje ojoj!«

Peter se je priklonil, vzel košaro in šel na trg. Kupil je jajca, čez nje pa je položil v košaro sveženj živih kopriv.

Pride domov in gospodar ga vpraša: »Ali si prinesel vse?« In fant odgovori, odpirajoč košaro: »Da, gospod, pogledjte!« Gospod seže v košaro, a hitro potegne roko nazaj in vpije: »Ojoj, ojoj!« Fant pa se smeje in pravi: »Da, gospod, to je ojoj, spodaj so jajca.«

Dve luknji.

Učitelj obravnava z učenci po vrsti domačo nalogo, ki so jo pisali. Kar zapazi v listu nekega zvezka veliko luknjo, ki je nastala od prevelike vneme pri brisanju.

»Ti Otorepec, kaj pa je to? Taka luknja! Ali ne znaš toliko paziti, da ti ne bo treba brisati? In tako brisanje! To je nemarnost!« (Obrne list.) »Tako; in na tej strani je spet ena! Kar dve luknji v enem listu! Le čakaj, danes boš zaprt.«

Uganka za otroke.

Ščurek v loncu, miška v moki,
koliko je cvetk na loki?

Prva cvetka glasno piska,
mene krutež glad pritiska.

Druga cvetka nam pozvanja,
meni se o medu sanja.

Tretja cvetka je rumena,
kje potica je medena?

Je četrta cvetka bela,
rada že bi deca jela.

Peta cvetka modrooka,
reži kruhek, naša roka!

Vse livade zelenijo,
naši se zobje blestijo . . .

Če imena cvetk ne veš,
na gostijo k nam ne smeš.

Fr. Bevk.

Pretežka zahteva.

Francek: »Sram te bodi! Krojač je tvoj oče, pa hodiš raztrgan.«

Tonček: »Tvoj je pa zobni zdravnik in vendar še nima tvoj mali bratec niti enega zoba.«

Ob sklepu leta.

Mihče: »Oče, ali si danes dobre volje?«

Oče: »Sem, dragi sinko!«

Mihče: »Ali bi rad ostal v dobri volji?«

Oče: »Seveda, čemu pa izprašuješ?«

Mihče: »Potem je bolje, da ti izpričevala ne pokažem.«

Kaj je nečistost?

Matijček pride h katehetu in se ves obtoži:

»Sem uganjal nečistost.«

»Kaj si uganjal?«

»Nečistost.«

Katehet skuša izvleči iz skesanega fantka podrobnosti: kdaj, kje, kako, s kom? Po dolgem trudu Matijček prizna:

»S špičko sem brskal po kravjeku.«

Težka rešitev.

Mati reče hčerkici: »No, kaj kažeš s prstom. S prstom se ne sme kazati na ljudi.« — »S čim pa?«

Učni predmet.

»Kaj imate navadno v šoli zadnjo uro od 11—12 ure?« — »Lakoto, mama.«

UGANKE.

1.

Vsak dan po opravkih grem.
Vendar to pa reči smem:
ostanem vedno v svoji hiši.
Kako se čudi, kdor to sliši.

2.

Nepovabljen pridem sam,
siliti pa se ne dam.
Kdor me videti želi,
leže naj in zameži!

3.

Kakor vile spredi,
debel sod na sredi,
zad ima metló.

4.

Skače kakor kozel,
vendar kozel ni.
V obleki hodi,
vendar človek ni.
Kaj naj to pomeni,
kaj se tebi zdi?

5.

Belo je, pa ni dan;
črno je, pa ni noč;
zeleno je, pa ni trava;
rep ima, pa ni krava.

6.

Hišica v hiši,
mož je v njej.
Ko si v gostih,
vse povej!

7.

Polne so me
gore in poljane.
Ko zagrabiš:
prazna pest ostane.

8.

Siromak:
me pač ima.
Bogatin:
me ne pozna.

9.

Sodček moj
obroč a nima,
dvojno vince
v sebi ima.

10.

Pastirica je gnala gosi na pašo. Ena gos je šla pred dvema, ena za dvema, ena pa sredi med dve ma. Koliko gosi je bilo?

11.

Dva moža sta z dvema sinovoma ribarila v reki. Po preteku pol ure sta ujela eno postrv, enega klena in eno jeguljo. Ko so šli domov, so imeli vsak po eno ribo pri sebi. Kako je bilo to mogoče?

12.

Sin, oče in ded so imeli skupaj 111 let. Oče je bil 24 let starejši nego sin, ded pa 30 let starejši nego oče. Koliko let je imel vsak posebej??

13.

V neki družini je bilo več otrok: dečkov in deklic. Vsaka deklica je imela ravnolično sestic kolikor je bilo bratcev, vsak bratec pa le polovico bratcev kolikor je bilo sestic. Koliko je bilo dečkov in deklic?

14.

Oče je imel šest hčera. Vsaka hči je imela enega brata. Koliko je bilo vseh otrok?

15.

Vrv je dolga 30 m. Naročeno ti je, da jo skrajšaš vsaki dan za en meter. V koliko dneh opraviš to delo?

16.

Oče in jaz imava skupaj 78 let, moj oče in moj ded skupaj 148 let, jaz in ded pa 108 let. Koliko let imam jaz?

17.

Kateri kamen ima dva glasova?

18.

Kdo ima klobuk, a nima glave; nogo ima, a nima prstov?

19.

Na kateri glavi ne rastejo lasje?

20.

Kdaj stoji angleški kralj na eni nogi?

21.

Kdaj je živel najneumnejši človek na svetu?

22.

Kdaj je učenec nad mojstrom?

23.

Kateri kralj ne napravi dveh korakov zaporedoma?

24.

Kaj se rodi iz vode in tudi v vodi umrje?

25.

Kje si voščijo lisice in zajci lahko noč?

26.

Pred čim beže vse štirinožne živali?

27.

Iz kakšnih vinskih kozarcev ne moremo piti vina?

28.

Kako spremenimo številko 666, ne da bi kaj dopisali, v številko, ki je za polovico večja?

29.

Katere rastline tudi slepec lahko takoj spozna?

30.

Kaj večkrat zgubimo, a imamo vendar vedno s seboj?

31.

Koliko hroščev gre na 1 kilo?

32.

Kako si 5 oseb lahko razdeli 5 jajc tako, da dobi vsakdo 1 jajce, a 1 jajce ostane še v skledi?

33.

Kdor ga dela, ne pove, — kdor ga vzame, ga ne pozna, — kdor ga pozna, ga ne vzame. Kaj je to?

34.

Kako prepelješ 1000 ljudi lahko z enim vozom v mesto?

35.

Kaj vsebuje zrak, ogenj, voda in zemlja pa ne?

36.

Zakaj se zajec ozira, kadar ga lovec in pes preganjata?

37.

Na strehi sedi devet vrabcev, gospodar enega ustrelj; koliko jih je še na strehi?

38.

Dokler me ne poznaš, se jeziš; ko me pa spoznaš, me več ne maraš. Kdo sem?

39.

Katera umetnost je najokusnejša?

40.

Dva moža se skupaj držita, pa vse razrežeta, kar dobita?

41.

Pozimi gorka, poleti mrzla, spomladi prazna, jeseni polna; kdo sem?

42.

Štiri sestre teko hkrati in nobena ne zaostaja, pa druga druge ne more ujeti; kdo so?

43.

Kaj je to, če te glava boli?

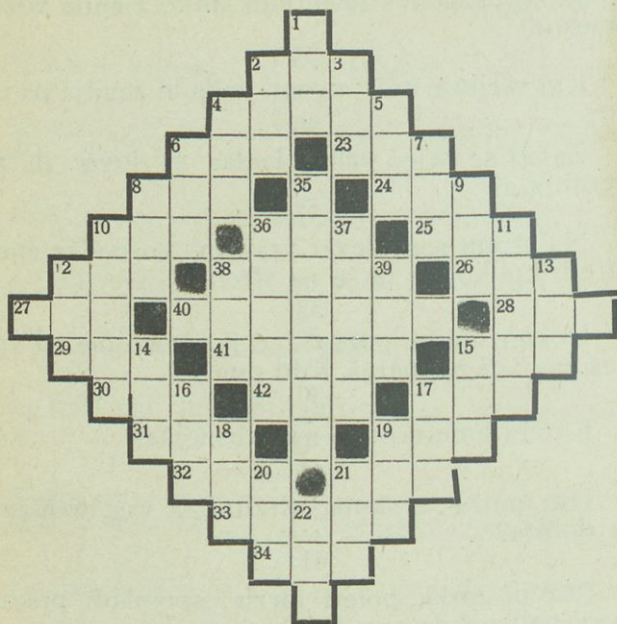
44.

Kateri trgovec ne sme po svojem blagu udariti?

45.

Zakaj petelin oči zapre, kadar poje?

1. Križanka.

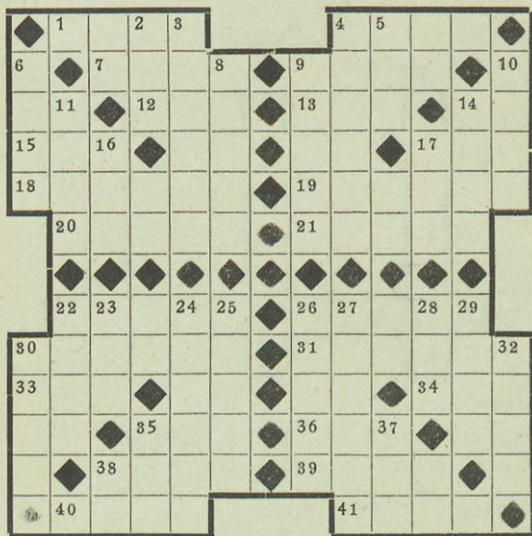

Besede pomenijo: navpično: 1. zabavišče; 2. tla; 3. glasb. instrument; 4. hrvat. oblastnik; 5. vred. papir; 6. cesta; 7. so- rodnik; 8. zločinec; 9. orožje; 10. barva, del semena (2 besedi); 11. jed, ptič (2 besedi); 12. voznikova potrebščina; 13. grški filozof; 14. dolina; 15. lovska potrebščina; 16. odmev; 17. gozd; 18. umetnina; 19. del žival. telesa; 20. riba; 21. znoj; 22. kul- turna rastlina; 35. slov. mesečnik; 36. muza; 37. hunski vladar; 38. žen. ime; 39. reka na Ruskem.

Vodoravno: 2. otok v Egej. morju; 4. drevo, suženj (2 be- sedi); 6. reka v Italiji; 8. glasb. pojem; 10. del klasa; 12. orod-

je; 15. začimba; 17. kožni izrastek; 19. pregovor; 21. domača žival; 23. perutnina; 24. reka v Egiptu; 25. del glave; 26. matem. pojem; 27. vpitje; 28. vladar, naslov; 29. dim; 30. maščoba; 31. zdravilo; 32. začimba; 33. skala, šop (2 besedi); 34. šahovski izraz; 36 do 38. navp.; 38. do 36. navp.; 40. do 35. navp.; 41. do 37. navp.; 42. do 39. navp.

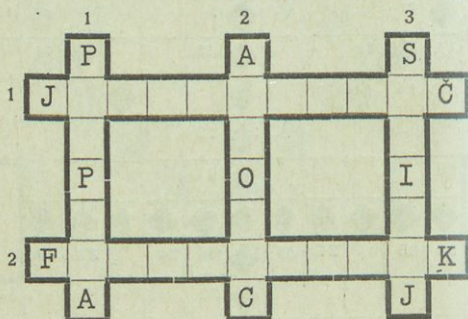
2. Križanka.

Besede pomenijo: počez: 1. kmetško orodje; 4. geometričen lik; 7. rudnina; 9. plinasto telo; 12. član družine; 13. dvo parkljar; 15. pesnitev; 17. mera; 18. rudnina; 19. posoda; 20. moško krstno ime; 21. glasben pojem; 22. rudnina; 26. domača žival; 30. voznik; 31. moško krstno ime; 33. rudarski izraz; 34. rudnina; 35. svetopisemska oseba; 36. rastlina; 38. tekoča

na; 39. rudnina; 40. poslopje; 41. domača žival. — Navzdol: 2. del glave; 3. rastlina; 4. pokrivalo; 5. zver; 6. del poslopja; 8. močnati izdelek; 9. zaslužek; 10. znanost; 11. svetopisemska oseba; 14. postaja ob južni železnici; 16. turško ime; 17. dvojica; 22. zadnje bivališče; 23. šport; 24. železna srajca; 25. dišava; 26. ženska obleka; 27. risarska priprava; 28. skupina hiš; 29. svetopisemska oseba; 30. vodna naprava; 32. del roke; 35. del plota; 37. del glave.

3. Ograja.

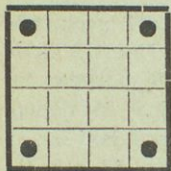

Napolni in dobiš:

Vod.: 1. slov. pisatelj; 2. slov. pisatelj.

Navp.: 1. pomoč; 2. rastlina; 3. železo.

4. Kvadrat.

Deni na s piko zaznamovane kraje iste so-glasnike, druge kvadrate napolni z drugimi črkami in dobiš: vodoravno: 1. mesto v Italiji; 2. poniževalno ime; 3. postavo; 4. čas. — Navpično: 1. vodno rastlino; 2. ribniško rešeto; 3. sorodnik; 4. sorodnik.

5. Kvadrat.

Deni na s piko zaznamovane kraje iste samoglasnike in dobiš: vodoravno: 1. žensko ime; 2. tek; 3. sorodnik. — Navpično: 1. reka v Italiji; 2. šivalno orodje; 3. mera.

6. Kvadrat.

Zloži črke tako, da dobiš: vodoravno: 1. poslanec; 2. veznik; 3. čas. — Navpično: 1. jed; 2. števnik; 3. orožje. Če hočeš vse besede narobe, moraš dobiti besede drugega pomena.

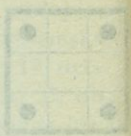
SKRIVALNICA.

Kje je drugi deček?

7. Cvetice.

Denar in 2 pika razstavljajo kralje tako da
ovlaščajo in dobijo vedovanje 1 žensko
in 2 pika. — Najprej 1 žensko
in 2 pika 2 žensko orodje 1 meta.

E I
L N
O R

S G V R I I E E
X P V E O R N X

Jemlješ črke po načinu senčenja in dobiš...

NA LETOVIŠČU.

V veliki stanovanjski hiši, kjer je stanoval dacar Jernej Petelinc z boljšo polovico Kleofo in nežno gospodično hčerko Špelco, je bilo pustu in prazno, povrhu pa še tako vroče, da je kar žehtelo in so se možgani kisali. Sosedje, sami uradniški tovariši dacarjevi, so odšli na letovišče. Vsaj večje hčerke so tako dejale prijateljici Špelci. V resnici so pa šli v kako zakotno vas, kjer so pri usmiljenih sorodnikih dobili solate in vode zastonj. Toda bili so na »letovišču«.

Nekega pasjega dne opoldne, ko so Petelinčevi odkosili, je gospodična Špelca zavreščala:

»Uh, ah, ih, samo mi moramo prenašati mesto no vročino . . .«

»Zato, ker nista znali z materjo v pustu varčevati,« se je uradno strogo oglasil oče Jernej.

»Zato, ker je tvoj oče taka uradna para in ne prinese domov kot par stotakov,« je pihala gospa Kleofa.

»Gospa kancelistka Klotilda tu nasproti se je z družino odpravila k morju. Mi bomo imeli pa morje v lijaku za umivanje posode. Kar sram me je! Gospa sodnega iztirjevalca Grebenca mi je pravila, da gredo letos v hribe . . .«

»Saj smo tudi mi na visokem v petem nadstropju,« je prekinil Kleofino gostolenje jezni dacar. O, da bi ne bil zinil!

Mama in Špelca sta planili v jok. Spočetka v

pravi tulež, potem je pa šlo vedno bolj na tiho. Navsezadnje sta utihnili in tiščali le robca na oči. Očetu Jerneju se je ta molk zdel sumljiv. Pogledal je preko časopisa.

Zdajci plane pokoncu gospa Kleofa, počí po mizi in izjavi, da noče pred vsemi znankami veljati za beračico. Da se reši družinski ugled in da se ne škoduje veliki ženitni vrednosti ljubljenega otroka Špelce (tu je bilo spet malo solz), je sklenila sledeče: vse sorodstvo in znanstvo bo opozorila, da so odpotovali na letovišče; teti Evzebiji, ki stanuje ob morju, bo poslala ducat že spisanih razglednic s pozdravi za znance. Te naj teta oddaja polagoma na domačo pošto. Nihče ne bo mogel spričo takih dokazov dvomiti, da so Petelinčevi res v morskem letovišču. Doma pa bodo vsa okna tesno zaprli in hodili ven le zvečer. »Smešno je igrati be-raško vlogo, če človek prinese za doto tako balo, roke in glavo kot jaz,« je samozavestno zaključila gospa Kleofa svoj predlog.

Gospod Jernej Petelinč je sklonil glavo. Ljubil je hišni mir, zlasti takole po kosilu. Mirno je zrl na pihajočo gospo soprogo kot slon na mušico, ki se zaletava v njegovo debelo kožo. — —

Osem dni za tem so bila vsa okna zaprta. Pre-tkana gospa mama je izzvala še par obiskov prijateljc, zlasti mladih čestilcev gospodične Špelce. Vsi so imeli priliko videti vse divane pogrnjene z rjuhami, prav kot da se družina pripravlja na daljšo odsotnost. Na tozadevna vprašanja je hišna gospodinja radevolje dajala najobsežnejša pojasnila.

Na vrata je prilepila listič: Začasno odsotni na letovišču. Tudi to je gospa Kleofa opazila pri »boljših« družinah.

Znanci in prijatelji pa so dobivali razglednice od ugledne Petelinčeve družine, ki pač mora imeti kaj skritega pod palcem, da si privošči kar letovišče, in sicer pravo pravcato ob morju. Saj so ravno včeraj pisali, poštni pečat se dobro razloči: »Kakšen božanski mir; azurno morje se širi v nedogled.« Znanki, ki je imela hčerko Špelčine starosti, je gospa Petelinčeva sporočila: »Vesele pozdrave. Hrana je izborna. Večeri so nekoliko hladni. Prav pogodila sem pa, ko sem si pred odpotovanjem naročila toplo lisico za okrog vratu. Špelca ima precej uspehov, tudi tenis (žogomet) igra naravnost sijajno...« Prav počila bo od same zavisti, se je veselila gospa Kleofa, ko je po mrzlem kosilu (kuhati se ni smelo, da bi sosede ne opazile dima) sestavljala to razglednico iz »letovišča«.

Komaj se je odveselila, začuje, kako skuša nekdo odpreti ključavnico pri vežnih vratih.

»Nejček,« se je ozrla proti možu, ki je bral časopis, »ali čuješ? Strah me je.«

»Jemnasta, roparji!« je Špelca zacvilila.

Oča Jernej pa si je možko zavihal rokave. Močan je bil tako, da je lahko med palcem in kazalcem lešnike trl.

»Tihó in mirno kri,« je zopet gromko zapovedal, »in stojta za menoj!«

Medtem so se vrata previdno odprla. Gospod dacar Jernej Petelinč je planil in zgrabil vlomilca kar za vrat. Nepovabljeni došlec se ni niti skušal upirati, ko je videl tri proti enemu, kajti tudi gospa Kleofa je pridno cefedrala vlomilčev jopič. Špelca je pa tako presunljivo cvilila, da je tat kar bebasto strmел pred se.

»Kleofa,« je zopet poveljeval, junaški oče Jer-

nej, »poišči mi debelo vrv!« — »Ti, lump, le gani se, če hočeš, da te po gobcu tako vsečem, da boš kar tri dni »živijo« vpil.«

»Pustite me, pustite,« je stokal suhi tatič, »hotel sem poiskati le skorjico kruha.«

Ko so vlomilca močno povezali, mu je gospod Petelinc pregledal žepe. Na dan je prišel ukraden mošnjček, nekaj nožičev in pa majhen kipec, dar tete Evzebije, ki ga je tat vtaknil še neopaženo v žep. Ob pogledu na ukradeno lastnino je v Jerneju vzkipela taka zavest okradenega hišnega posestnika, da je vlomilca brenil naravnost v drugo sobo.

»Po voz in na kvesturo,« je zopet rezko zagr-melo iz gospoda dacarja.

Tedaj se je vzdramila gospa Kleofa. Spomnila se je, da so pravzaprav na letovišču ne pa doma v Zaviti ulici številka 7, peto nadstropje. O vlamu bodo pisali vsi listi. Kaj tedaj? Vse bi se Petelinčevim krohotalo. In vse to po zaslugi tega salamen-skega šalama, ki stoji tu zvezan. Pol z znamenji, pol v šepetu je gospa Kleofa dopovedala v mislih bolj počasnemu Jerneju, da gre tu zopet za rodbin-sko čast itd.

Zvezani gost je to oklevanje brž razumel v svoj prid. »No, torej, kje je voz?« se je še nedolžno oglasil.

»Če obljubiš, da se boš poboljšal...«, je veli-kodušno začela gospa Kleofa.

»Poslušaj, razbojnik,« se je oglasil zdaj grom-ki glas očeta Jerneja, »nisem vesel, če me kdo po kosilu moti. Posebno še, če je taka žival kot si ti. Odvežem te in naj te kje drugje aretirajo. Toda če kje kaj zineš, te živega požrem! Si razumel?«

Tat je prikimal in pripomnil:

»Hm, čemu ste me pa vsega pretresli in raztrgali? In potem, hm, tudi ne morete zahtevati, naj zastonj delam... Deset lirc, toliko da si s požirkom vina poplaknem strah...«

»Daj revčku, daj, papaček, deset lir,« se je prva omehčala Špelca.

Čez par minut se je vlomilec ves vesel poslovil od Petelinčeve družine, ki je tako doživela prvi zanimivi slučaj v letošnjem letoviščarenju.

Rodbinska čast in Špelčina ženitninska vrednost se pa nista nič zmanjšali.

Rado.

Grivški:

Skrivnost.

Mamka so vprašali hčerko svojó,
zakaj ji okó je žareče takó?

»No, no: zato mi žari,
ker pomlad cvetoča prihaja.«

Drugič so vprašali hčerko svojó:

»Zakaj imaš danes otožno okó?«

»No, no! Veste zato,
ker jesen otožna prihaja.«

Mati so zvedeli tajno skrivnost,
za hčerkinó radost in njeno bridkost.

»No, no! Že vemo zakaj
imaš solzna in žarna očesa!

Danes je padla s tvojih oči
skrivnostna in tajna zavesa.

Vem, vem, dobro jaz vem:
ljubezen ti srček pretresa.«

Iz ljubavnega pisma.

»Predraga! Ti si moje vse. Zate bi šel skozi ogenj.

P. S. Jutri popoldne pridem k Tebi, seveda, če ne bo deževalo.«

Mnogostranski.

»Rezika, vi veste, da vas ljubim blazno. Ali bi ne hoteli postati moja žena?«

»Saj sem vam že predvčerajšnjim rekla, da ni kakor ne mislim na to.«

»A, vi ste bili to?«

Si zna pomagati.

»Kaj, vi se zopet omožite? Ali ni določil vaš pokojni mož v oporoki, da dobi vse premoženje njegov brat, če se vi poročite?«

»Seveda! Zato se pa poročim z njegovim bratom.«

Smola.

Bankir (prijatelju): »Še nikdar nisem imel take smole! Ponoči so vdrli vlomilci v mojo pisarno!«

Prijatelj: »Strašno, ali so mnogo odnesli?«

Bankir (skrušen): »Nič, toda svoji ženi sem rekel, da sem delal vso noč v pisarni.«

Zasačil jo je.

Gospodična: »Ko sem bila dvajset let stara, sem podedovala po stricu 100.000 lir.«

Gospod: »Presneto! — To premoženje se je med tem časom gotovo potrojilo.«

Nevaren gozd.

Gospod Mejak, trdovraten samec, je šel na izprehod.

»Ne hodite naprej,« ga ustavi prijatelj gozdar Šmuc. »Je zelo nevarno!«

»Ali so mar volkovi?«

»Še huje, gospa Rogljič s svojimi tremi neporočenimi hčerami!«

Lepa sanja nelepe gospodične.

Tam v visokih hribih je živela učiteljica Mara, gospodična z zlatim srcem, a z ocvelimi lici in s prazno mošnjo. Vzorno je izvrševala svoj nehvaležni, izčrpujoči, občudovanja vredni poklic. Ljudje se niso menili za njen trud, marveč rekali: »To staro zijalo ni slabo plačano.«

Pa se je gospodični Mari življenje bliskoma spremenilo. Šolarji in učenke so ji lepega dne prinesli rož, kar se ji preje ni zgodilo. Trgovec ji je poslal glavo sladkorja, županja jo je obiskala in ji prinesla tucat jajc; in tu in tam so prihajali zavitki masla, sadje in druga darila.

Marini sorodniki so se oglasili, ljubeznivo da še nikoli tega. Potem so jele prihajati ženitne ponudbe. Dva in sedemdeset nesebičnih gospodov je gospodični Mari ponujalo srce in roko v večno zavezo. Trije so bili posestniki mlinov, najbrže takih za črno kavo.

Kaj pa gospodična Mara? V teku osmih dni je svojo bridko sodbo popolnoma spremenila. »Oh, kako smo vsi ljudje dobrega srca! Le da tega preje nisem opazila! Res je, da se človek popolnoma zmodri šele okoli štiridesetega leta.«

Ta rožnata zarja pa je potemnela tisti dan, ko ji je prišel v roke izrezek iz tržaškega dnevnika, ki je pravil:

»Gospodična Mara T., učiteljica v G., je zadela glavni dobiček dobrodelne loterije v znesku 200 tisoč lir.«

To je bilo vse prav točno, le v priimek se je bila vrinila tiskovna napaka, kraj pa je uredništvo kar uganilo.

Gospodična Mara je izgubila zaupanje svojih rojakov, ki se čutijo prevarane. Rož, darov, ženitnih ponudb je bilo konec, čim se je razvedelo, da gospodična Mara ni tista, ki je stavila v loterijo. Njeni šolarji in njene učenke so prejeli zlat, nepozaben nauk, da je mnogokdaj denar sveta in src vladar.

Tik pred poroko.

Snubljenka: »Preden vam sežem v roko, pomnite, da nikakor ne maram, da bi me kdo jemal zaradi dote.«

Snubec: »Gospodična, kako morete kaj takega misliti o meni?«

Snubljenka: »Prav. Jaz sem namreč vso doto pripisala svoji sestri Zinki.«

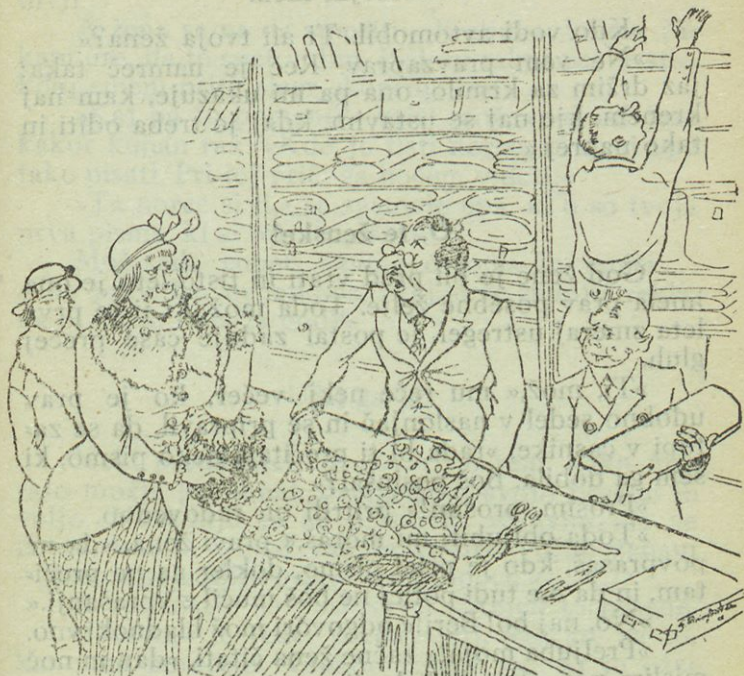
Snubec: »Oprostite, ali je Zinka še samska?«

Zakonska ljubezen.

Žena oponaša možu: »Vse je moje, da veš: perilo, oprava, hiša! Le kaj si imel, preden si me vzел, to bi rada vedela?«

Mož: »Mir«.

V MAJHNEM MESTU.

»To blago pa Vam res priporočam, blagorodna gospa nadučiteljeva. Gospa lekarnarjeva je tudi kupila par metrov za gospodično hčerko.«

»No prav; urežite mi tri metre za našo deklo.«

Ali — ali.

Oče (častivcu svoje hčere): »Zdaj ste se pa že dovolj dolgo smukali pri nas. Izberite si, ali hočete roko moje hčere ali nogo njenega očeta.«

Samostojni mož.

»Kdo vodi avtomobil. Ti ali tvoja žena?«

»Ne vem pravzaprav. Reč je namreč taka: jaz držim za krmilo, ona pa mi ukazuje, kam naj krenem, kje naj se ustavim, kdaj je treba oditi in tako naprej.«

O, te ženske!

God žene je bil pred vrati in tisto leto je ona imela prav posebne želje. Toda mož, ki ji je prva leta zmeraj ustregel, je postal zadnje čase precej gluha.

»Ti, mož,« mu reče neki večer, ko je prav udobno sedel v naslonjač in se pripravil, da se za-topi v časnike, »rada bi ti prečitala neko pismo, ki sem ga dobila. Boš poslušal?«

»Prosim, prosim!« pritrди on radovedno.

»Toda obljubiti mi moraš,« pravi žena, »da ne povprašaš, kdo je pisal pismo, dokler ga ne preči-tam, in da me tudi potlej ne boš mučil z vprašanji.«

»No, naj bo! Beri!« odgovori mož hladnokrvno.

»Preljuba moja!« začne žena čitati, »dan in noč mislim nate. Kjerkoli hodim, mi plava tvoj obraz pred očmi. Jaz kar ne morem prav verjeti, da me ljubiš...«

»Kaj?« zavpije mož »kdo hudiča...«

»Tiho! Saj si obljubil, da boš molčal do konca!«

»Toda...«

»Nič! Molči in poslušaj!«

In ona nadaljuje: »Kako jih ljubim tiste čudo-vite oči, tista sladka usta, ki sem jih včeraj prvič poljubil!«

»Tristo tisoč milijonov...« poskoči mož ves divji.

A žena se ne da zmotiti: »Preljuba, komaj čakam ure, da te spet vidim. Piši mi takoj par vrstic, kdaj smem priti, sicer skoprnim od...«

»Kaj pa to pomeni?« kriči mož, rdeč od jeze kakor kuhan rak. »Kdo je tisti norec, ki se ti upa tako pisati. Pri tej priči ga hočem videti!«

»Ta norec si ti,« se zasmije ona. »To so tvoja prva pisma, ki si mi jih pisal.«

Mož sede zopet, vzame časopis in molči... »Ti,« pravi kar nenadoma, »kaj si že zadnjič rekla, da bi imela rada za god?«

Ujel ga je.

Neki predavatelj je govoril o tem, kako mo-
rajo možje pri ženah uveljavljati svojo besedo in voljo. Nazadnje je še pristavil: »Stavim, da se devet desetih izmed vas da voditi svojim ženam — kakor se vodijo psički na konopcu.«

Z veselostjo so poslušavci sprejeli te besede.

»Dobro,« je rekel predavatelj, »ali ste za to, kar vam porečem. Vsakdo izmed vas, ki je oženjen, naj pride k meni. Vsakega bom izprašal in iz njegovih odgovorov bom sklepal, ali je mož ali uboga mevža. Kdor mi dokaže, da ne pleše, kakor mu gode žena, dobi vrečo moke.«

Možje so res prihajali drug za drugim, a vsak je v svojih odgovorih izdal, da ga ima žena v oblasti.

Eden pa je bil med njimi, ki je odgovarjal prav dobro. In predavatelj mu je rekel: »Moka je

vaša, kje pa imate vrečo?« — »Tukaj, gospod, tukaj!« — »Vreča je premajhna, moka ne bo šla noter. Zakaj niste vzeli večje vreče?« — Tedaj pa jo mož blekne: »Saj sem mislil, pa žena ni...«

In predavatelj se zasmije na vse grlo, rekoč: »Pa vas imam! Le pustite moko, tudi vi niste nič boljši od drugih.«

Žena brez napake.

»Torej, Cene, ali si videl nevesto, ki sem ti jo izbral? Ti ugaja?«

»Oče, ali nisi opazil, da šepa?«

»To nič ne de, saj se ne bo udeležila dirk! Lej ga no!«

»Pa križem gleda!«

»Toliko bolje! Ne bo videla tako natanko tvojih napak!«

»Ali si jo slišal govoriti?«

»Seveda!«

»Jeclja!«

»Toda za božjo voljo, mar hočeš dobiti ženo brez napake?«

Rešilna beseda.

Lepo dekle se je sprehajalo ob morskem bregu. Zdajci obupno zakriči (padla je v vodo): »Na pomoč, na pomoč!« Gori na verandi obrežnega hotela je sedelo šest gospodov. Ko so začuli klicanje na pomaganje, so skočili vsi k oknom in tisti, ki je imel najmočnejši glas, je zakričal doli: »Obžalujemo na vso moč, toda vsi smo poročeni!«

Nato je lepa mladenka zlezla sama iz valov in nadaljevala svoj sprehod.

Pri luni.

Ob hiši je vrtiček
v vrtičku pa dekliček.
Na nebu plava luna,
v grmu poje ptiček.

Ob koncu vrta raste
visok in gost grmiček
za njim se pogovarja
z dekletom njen fantiček.

Pred hišo pa poslušaj
njen oče, star možiček,
pozorno zre med grme,
naslonjen na količek.

Hej, šmentano, kaj delaš?
Ne slišiš, da teliček
nestrpno muka v hlevu!
Le hitro sem, dekliček!

Grmovje je zamajal
skrivnostni plah vetriček,
in čez ograjo smuknil
je fantič — zviti ptiček.

»Zakaj se je zamajal
pri grmu tam vršiček.« —

»Zato, ker zalivala
sem s kanglico vrtiček!«

Tja h očku pa je zletel
čebļjaje drobni ptiček:

»Nikar ji ne verujte,
ker laže se vam, striček!«

Velika ljubezen.

Ona: »Ko bi bila vedela, da si tak tepec, bi te ne bila nikdar vzela.«

On: »Morala bi sklepati po tem, ker sem baš tebe snubil.«

Dobra ženka.

»Kako te je žena sprejela sinoči, ko si prišel domov?«

»Rože je metala vame.«

»Rože? Kako pa to, da si črn pod očmi?«

»To je zato, ker jih je pozabila vzeti iz lonca.«

Hitra sprememba.

Mladoporočeni mož dobi pri kosilu v juhi žensko las. Neprijetno zadet se radi tolike nemarnosti zadere na svojo mlado ženko. Ona pa v jok in mu ihté očita:

»Oh, kako si se spremenil! Pred poroko si mi večkrat zatrjeval, da bi me radi silne ljubezni najraje kar celo pojedel, sedaj ti je pa že ena sama las preveč.«

Rado.

O sladkih in grenkih poljubčkih.

Marsikaj kar je sladko se premaliči v grenko, pa tudi narobe se kaj rado spakedra.

Taka je tudi s poljubi, poljubčki in — (no, če hočete tudi s poljuboni.) Zdaj v tem letnem času, ko mladi svet silno rad odpira visoke kredite

v takem blagu v naravi, se je brala zanimiva zgod-
bica, ki se je pripetila v turškem prestolnem mestu
sinu angleškega poslanika.

Poslanik je imel (pravzaprav njegovi otroci)
vitko guvernanta. Bržčas je bila tudi lepooka, slo-
konoga in kar je še takih pridevkov in tako je pri-
šlo, da sta se srceti, pravzaprav ustni našli, in na-
stal je — sladak poljub.

Pa se je spak brž zmaličil v grenkega, vsaj za
poslanikovega sina. Lepa guvernanta je namreč
fanta tožila, da jo mora poročiti. Varuh postave je
koj modro razsodil. Olikan gospod ne sme kar
meni nič, tebi nič poljubljeni olikane dame. Po-
ljub pomeni zaroko. Zatorej: v imenu kralja, 5000
angleških funtov za razdrto zaroko.

Ali je imel prav strogi angleški sodnik? Pa
dajmo malce premotriti ta slučaj, nekaj v zabavo,
malo pa tudi v pouk tistemu, ki bi se mu pri po-
ljubovanju kaj spodrsnilo.

Za zaroko je treba volje na obeh straneh. V
tem angleškem slučaju na turških tleh pa je bila
volja za kaj takega le na »nežni« strani, fant se je
hotel zadovoljiti le s sladkostjo poljuba, ne pa
s sladkostjo zakona. Torej kar je bilo zanj sladko,
je bilo zanj le uvod v sladko. Toda kaj pa če bi
tisti fant ne bil angleški lord, marveč kak pošten
Kranjec in bi dejal: »Nak, 5000 funtov ali lir pa že
ne za en poljub. Raje jo vzamem!« Sôdniku in njej
bi ugodil. Pravica in ljubezen bi bili zadovoljni.

Toda zdajci bi bil on na vrhu. Kratkomalo bi še
dejal: »Tisti poljub, ki bi me bil kmalu toliko stal,
je zadnji. Ženica, zdaj pa glej v zrak.« Kaj naj
zdaj ona stori? Če bi bila Angležinja, moža za kaj

tacega niti tožiti ne bi mogla. Ko pa je vendar angleški sodnik razsodil, da je poljub pečat na zaroko! Vsak dan pač ni potreba zaroke pečatiti.

Navsezadnje se vidi, da ni ne sladkih ne grenkih poljubčkov, so le okoliščine, okolistave ali še bolj učenor povedano »dani pogoji dejanskega položaja,« ki poljub šele naredo poljub. Pri nas bi tožbo tiste guvernante bržkone zavrnil, če se ni zgodilo javno ob belem ali oblačnem dnevu, vpričo drugih, kar pa spada že pod drugi paragraf in stane menda okoli deset lir.

Pa še en drug slučaj, ko je bil nekdo v pričakovanju sladkega poljubčka grenko razočaran.

Pri neki dobrodelni zabavi rodoljubnih dam (tam se take reči pripetè) so deli na javno dražbo — poljub najlepše prisotne krasotice. Vsem, zlasti bolj jesenskim samcem, je bila ta dražba koj všeč. In tako je predsednica organizacije pritirala ceno poljuba precej visoko. Prileten samski rodoljub z dežele je položil kupno ceno. Vse se je zdajci zdrenjalo okoli odra. Krasotica se je že tam našobila, da pritisne rožna usteca na —, toda ojoj, srečni kupec je imel brezzobe čeljusti. Vsa ogorčena je dobrodelna poljubovalka izjavila, da tacega pa ne poljubi. Nastalo je prerekanje, kajti rodoljub se je čutil sveto žaljenega, prvič v svoji moški lepoti, drugič pa v lastninski pravici. Za tisto o lepoti se ni toliko gnal (saj če bi ne bilo resnično, bi ne bil prišel kupovat poljubov.) Toda denar je denar in zanj se dobi blago in on ga je zahteval v naravi. Nič ni bil nežno ali junaško srčen kot tisti Hrvat, ki je pod oknom drage krožil: »Za jedan krasen pogled tvoj, dal bi jaz život svoj...« Možak je dal denar in je hotel poljub in amen in konec. Kaj

pogled, vraga! Spet se je sodnik potil, ko je odločal o grenkobi in sladkobi poljuba, v tem slučaju o grenkobi nepoljuba.

»Poljub ni blago,« je računal, »torej o kupčiji z blagom ne more biti tu govora. Torej je poljub povračilo za vplačano svoto. Ker pa ni tisti šmen-tani deklič hotel tega povračila izvršiti, ga mora prirediteljica, saj je ona glavna oseba pri celi kupčiji.« Pa glej zopet smole! Velečislana gospa, pokroviteljica je že bila blizu šestdesetih. Tudi se je navdušeno izjavila pripravljeno, da izroči »blago« kupcu (zopet — kar je za enega grenko, je za drugega lahko sladko), pa se je rodoljub izmikal. Morda se mu je »blago« zdelo preslabe sorte, Tožba še vedno teče, ker imajo tožnik in toženci vsak svoj prav.

Je pač s poljubčki tako, da človek nikoli ne ve ali so sladki ali grenki in če so sladki ali se ne bodo že drugi dan razlezli v grenke? Lahko pa imajo prav zaljubljeni, ki trde, da so vsi poljubi sladki. Ker so po navadi, vsaj dandanes, še mladi, se na sladkarije razumejo; zato imajo morda prav. Stari rod pa meni, da se je dandanašnji vse blago poslabšalo in da je celo ljubezen grenka postala.

Ker pa na pol modri (in ti imajo ponavadi prav) sodijo, da je resnica v zlati sredi, bo le tako, da je sladkoba in grenkoba poljubčkov odvisna od okoliščin in od okolistoječih.

Kdor se hoče pa še okoliščinam izogniti, — naj pa poljubčke kar zase shrani.

Mojster Skaza.

①

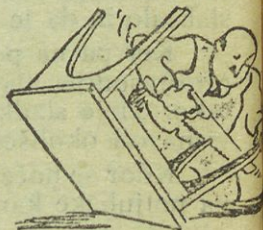

»Kaj bi mizo kupovali?«
»Sami bomo jo stesali!«

②

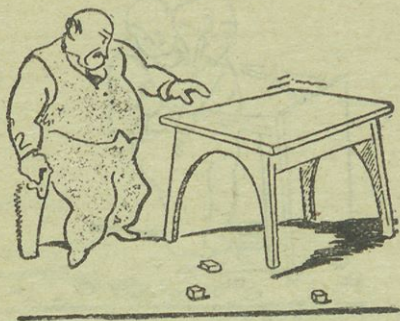
③

»Ne vidiš?!« — »Vraga!«

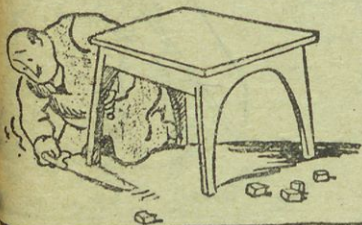
»Se brž pomaga!«

4

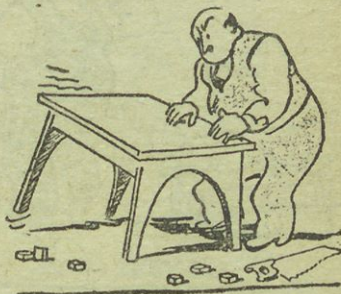
»Preteta nogal!«

3

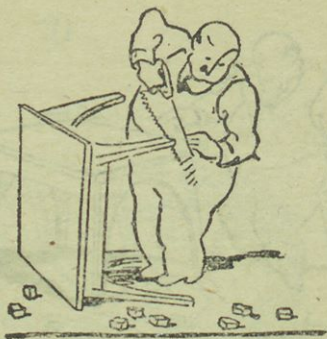
»Zdaj uboga?«

6

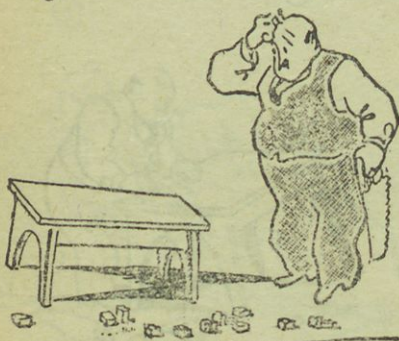
Mojster Skaza mizo tiplje.

7

Noge kos spet preč odščipne.

8

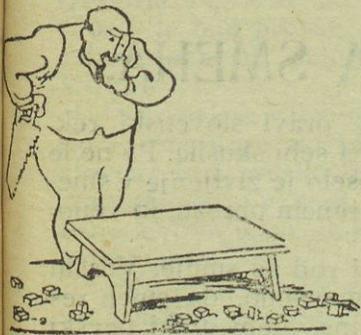
9

»O, kaj pa zdaj?«

»Teh dolgih nog še ne bo kra

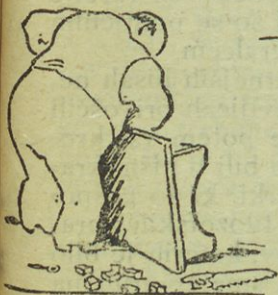
10

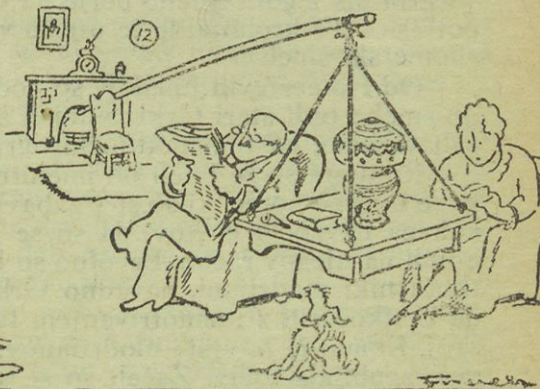
Vedno nižje miza leze.

Na zadnje miza je brez nog
 »Pa zdaj?« se mojster praša.
 »A, kaj! Obesim jo na drog!«
 »Ni je mize kot je naša!«

11

12

Mojster Skaza dalje reže.

Rado.

ZGODOVINA SMEHA.

»Smeh je pol zdravja,« pravi slovenski rek. Večina je to resnico sama na sebi skusila. Pa ne le pol zdravja, tudi pol bolj veselo je življenje v smehu kot pa v resne gube nabranem obrazu, ki venomer stoče, kako je slabo.

Vsa stoletja se človeški rod že smeje. Včasih bolj razbrzdano, pa spet umerjeno, da smeh res okrepi telo kot zmerna hrana. Slepí grški pevski prvak Homer opeva bogove na Olimpu in junake pred Trojo, ki so se po navadi tako krohotali, »da jim je trebušna mrena poskakovala, kakor kadar večerni piš z gora zeleno perje na vitki veji veselo potresa.« To krohotanje je prešlo v zgodovino kot »homerski smeh«.

Od Homerjevih junakov so podedovali veselje do smeha tudi stari Grki. Smejali so se političnim zabavljicam, pa tudi potujočim igralcem.

Rimljani so že imeli po imenitnejših hišah neke dvorne norce, ki so si v zabavljicah privoščili kakega navzočih gostov, da so se potem vsi krohotali na njegov račun. Prvotno so bili ti hišni kratkočasniki modrijani, navadno Grki, ki so gospoda kratkočasili z razmotrivanjem filozofskih vprašanj. Kmalu je ta vrsta modrijanov, katerih je bilo več, zgubljala vpliv. Začeli so se smejati njih na pol modrijanskim razgovorom, plačanim s skledo čebule. Tako so iz modrih reči prešli na smešne in so postali dvorni kratkočasniki.

Po razpadu rimske države in za časa preselejevanja narodov se ni nikomur ljubilo smejati. Gorja je bilo preveč, še več pa barbarskih navad, kajti smeh ob duhoviti šali je znamenje višje kulture.

Kar nekaj val smeha pa je zajel vso Evropo v dobi renesanse od 14. do 16. stoletja. Takrat so človeka in človeško življenje postavili v središče razmotrivanj. V vedi, umetnosti, pa tudi v zasebnem življenju so skušali človeka oplemenititi in ga dvigniti.

Na Francoskem je bil zdravnik Rabelais največji šaljivec. Tako visoko je cenil smeh, da ga je bolnikom naravnost predpisoval kot zdravilo. V kakšnih stekleničicah so ga bolniki uživali, tega nam zgodovina ne sporoča.

Volilni knez v nemškem Kölnu Ivan Klement je tako branil pravico do smeha: »Vinski sodi bi se razleteli, če ne bi včasih odmašili vehe. Nas bi pa tudi razneslo vino modrosti in resnosti, če si ne bi dali duška v smehu.«

Stari Slovani so se zbirali okoli potujočih pevcev, ki so ubirali strune na plunki, vmes pa pravili mladcem, pa tudi velmožem take kratkočasne, da so se za trebuhe držali. Ko je prišel veseli pevec v gradišče, je bil dan radosti in smeha, čeprav so grozili morda temni dnevi.

Iz srednjega veka so znani ti pravi predstavniki smeha. Znani so harlekinji v obleki iz pisanih krp, s koničasto kapo z rogljiči in vsi posuti s kraguljčki. Ime harlekin je prišlo od nekega znanega italijanskega humorista, ki je vzbujal dosti smeha po Parizu. Ker je stanoval pri družini de Harley,

so ga kratkomalo klicali »arlechino«, harlekin. Po tej šaljivi osebi je prevzel svojo zunanost predstavnik naše domače šaljivosti: kurent. Po navadi vise od njega celi šopi pisanih trakov, z nogami poskakuje in na harmoniko vleče vesele poskočnice. Kurentu podobno burkasto vlogo igra naš Pavliha ali »Jurij s pušo«.

Na Angleškem se je izcimil clown (klovn) kot nositelj veselega smeha in šaljivk. Njegov španski stric je »gracioso«. Nemci so imeli in še imajo svojega Hanswursta (Janeza Klobaso), ki je vtelešen smeh. Ponekod je njegov namestnik »der dumme August« (neumni Gustelj), sploh ima vsak narod lastnega »uradnega« zastopnika smeha.

Srednjeveški dvori so pa imeli kar nekake »ministre za smeh«. To so bili prav po knežje plačani dvorni norci. Na posebno duhovite dvorne norce so bili njih gospodarji silno ponosni; celo izmenjavali so si jih kot posebno dragocenost.

Dvorni norci so počasi prišli do precejšnje veljave. Pod obliko norčavosti so povedali gospodarjem in njih pajdašem marsikako bridko resnico. Postali so nekaka vest svoje dobe. Šaljivke in ostre zbadljivke so včasih bolj vplivale kot dolge pridige. Posebne politične satire so bile v ustih, pa tudi v peresu priznanih šaljivcev kaj ostro brušeno orožje.

Zato je še dandanes duhovita zbadljivka, pa tudi smešnica veliko vredna. Toda vedno manj jih je, kar kaže, da se duhovitost umika in da postaja smešno le grobijanstvo in groteskno.

Smo zopet nekolikanj v prvih časih srednjega veka, ko se je vsemu svetu zdela silno smešna dogdba z dvora vojvode Filipa Burgundskega.

Ta je imel za dvornega norca duhovitega Köllinga. Na dan prvega aprila so se vsi pošiljali po aprila. Tudi vojvoda je dejal norcu: »He, norec, polno kapo cekinov, če me za aprila povlečeš; če pa jaz tebe, boš ob glavo.« Navzoči pajdaši vitezi in grofje so si kar roke mencali češ, zdaj bo užitek.

Vojvoda pa: »He, norec, pij!« Pa so junaško praznili trebušaste vrče. Niso pa opazili, da si je norec vso tekočino polival po pisani obleki. Toda kmalu se je pijan zvrnil pod mizo. Vojvoda Filip ga je ukazal nesti spat. Pajdaše je pa zbral na posvet. Naslednje jutro se je v veliki grajski dvorani dvigal črn morilni oder z vsemi rabljevimi pripravami.

K norčevi postelji so priskakljali paži z žalostnimi obrazi. Zbudili so ga in peljali v morilno dvorano.

»Glavo si zapravlil, ker me nisi potegnil,« je zaklical norcu njegov gospodar. Zobje so mu šklepetali, ko je ubogi norec položil glavo na tnalno. Zavezali so mu oči, krvnik pa je skrivaj potegnil izza pasa svinjsko črevo polno krvi. Z njim je mahnil po norčevem vratu, da je kri brizgnila po vsej dvorani. Peklenski krohot se je razlegnil.

Kölling pa je ostal na tnalu — mrtev. Ga je strah tako prevzel, da mu je srce nehalo bítí?

Vojvoda Filip, ki je imel norca vendarle rad, je bil globoko presunjen. Tudi pajdaši so se kesali in zapuščali dvorano prav potihem.

Zdajci je pa norec planil kvišku in pomolil kapo pred gospodarja: »Plačaj zlatnike!«

Pijanost, spanje in smrt so bile le norčeve šale, drago poplačane z zlatniki in smehom.

Takih grobih šal so v srednjem veku dosti po-

znali. Polagoma so se umikale bolj duhovitim zbadljivkam v pesmi, pismu in sliki (karikaturi).

Dandanes se zdi, da svet nima več dosti smisla za smeh vzbujajoče šale. Vsaj išče jih ne; če se pa le dobi dober šaljivec, pa zares prinese pol zdravja v hišo in odnese pol čmernosti.

Biti veder in vesel, to je pač človekova pravica; saj pravijo, da je veselih ljudi še Bog vesel!

* * *

Beračev dovtip.

Slavni angleški pisatelj Walter Scott jaha nekega dne s svojim prijateljem na sprehod. Prideta do cestne zapore in neki irski berač, ki je bil slučajno tam, jima jo odpre.

Scott hoče moža poplačati za njegovo pozornost s pol šilingom, a vidi, da nima nič drobiža. »Nate, prijatelj,« pravi, »en šiling, toda zapomnite si, da ste mi pol šilinga dolžni!«

»Bog blagoslovi vašo milost!« se zahvali berač, »da bi tako dolgo živeli, dokler vam ga ne vrnem.«

Peter in petelin.

Gledališčni ravnatelj z imenom Peter je vzel v službo pevca, ki se je klical za Petelina. Toda smola je hotela, da Petelinovo petje ni ugajalo občinstvu. Pri tretji predstavi je bilo gledišče prazno. Krajevni časopis je takole pisal o tem žalostnem dogodku: »In ko je Petelin tretjič zapel, je šel Peter ven in je bridko jokal.«

Napoleon in straža.

Če je Napoleon bival pri svoji vojski, je imel navado, da je vsako noč pretaknil celotno taborišče. Prepričati se je hotel zlasti, če ponočne straže vrše svojo službo in niso morda celo zaspale. Pri taki priliki je na nekem križišču zadel na stražnika, ki je imel ukaz nobenega pustiti mimo. Ker vojak Napoleona ni poznal, ga ni hotel pustiti naprej, ko se mu je približal. Napoleon je hotel vestnega vojaka potolažiti in mu je rekel, da je general, ki je na nočnem pregledu. »Zlodja,« odgovori straža, »če bi bili majhni korporal' sam (tako so imenovali vojaki Napoleona med sabo), bi vas ne pustil naprej.« Cesar je bil primoran se vrniti. Drugi dan je poizvedel, kako vrši vojak svojo službo. Ker so bila poročila ugodna, ga je poklical k sebi, ga pohvalil za zvesto službovanje in ga takoj imenoval za častnika.

Vinska učenost.

Vino je učeno. Človek se domisli kdaj takih reči, o katerih se mu treznemu niti ne sanja. Pri litru brica znajo Slovenci ne samo italijanski, marveč tudi hrvaški, nemški, pretresajo duhovito skrivnostne besede sv. pisma, ugibljejo težke matematične probleme. Tudi Noetu se je um čudno razjasnil in izbistril o prvem pridelku iz vinograda. Premišljujoč pota in načine, kako bi si olajšal in polepšal trudapolno življenje svoje, je izumil črke in pisanje, ki je bilo dotakrat ljudem povsem neznano. Vesel in oduševljen je hotel novo umetnost poskusiti in zapisati stavek: *Meni se danes*

prav dobro godi. Mesto papirja je rabil ce-
sto, mesto črnila cestni prah, mesto peresa svoje
noge. Šel je naravnost štiri korake naprej, potem
dva nekoliko vstran, nazaj pa zopet dva nekoliko
desno naprej, in slednjič štiri naravnost nazaj. Ta-
ko je narisal popolnoma pravilno prvo črko svojega
stavka, veliki M. Po nesreči pa je nastopil takrat
zanj tisti usodni trenutek, da se je moral zrušiti.
Leže na tleh ni mogel seveda izpisati celega stavka.

Zato stoji zunaj.

Pred državno zbornico na Dunaju stoji velik
kip grške boginje Atene, ki je bila boginja modro-
sti. Pa pride tam v predvojnih letih, ko je bil du-
najski parlament večkrat pozornica velikih prepri-
rov in kravalov, na Dunaj preprost gališki žid. Ko
si s svojim dunajskim znancem ogleduje avstrijsko
prestolnico, prideta tudi mimo zbornice. Prijatelj
mu pojasni, kaj je ponosna stavba.

»Čigav je pa ta veliki spomenik tu pred vho-
dom?« poizveduje radovedni žid.

»To je kip grške boginje modrosti,« mu pri-
jazno pojasni Dunajčan.

»Razumem, razumem,« se odreže žid, »zato so
ga postavili pred parlament.«

Tudi za sedanji čas.

Na nekem plesu je znanega nemškega humo-
rista Saphirja vprašal prijatelj, če pozna gospo, ki
je bila izredno napudrana in pobarvana?

»Nisem poznavalec malarij,« se je odrezal ša-
ljivec.

ČREZ 100 LET.

Stvar je namreč ta, da se takole čez 50 let kam dati v pomlajenje. Zdravnik mi vbrizgne pod kožo čudodelno tekočino in glej: ko se drugo jutro prebudim, je pleša pokrita s plavimi, svilenimi kodri, mišice so prožne, srce mlado in živo, lica so gladka, čelo jasno, noge pa me nosijo poskočno. Stopim na cesto in sem dvajsetleten fant z zaljubljeno rožo v gumbnici. Juhej!

Ko bodo pisali leto 2031., ne vem, ali bodo časopisi še izhajali. Morda bo vsak državljan imel nad posteljo obešen radio; kar slušalko bo pritisnil na uho in slišal govoriti državnike, peti pevce, brneta letala. Vendar se mi zdi, da bodo časopisi še izhajali. To pa zato, ker je žurnalizem taka bolezen, ki je ni mogoče zlepa zatreti. Kakšni bodo ti listi, ne morem povedati. To pa je prav gotovo, da bodo vsebovali obširne predele za pritožbe iz občinstva. Te pritožne bukve bom urejeval jaz, ker bom prožen in poskočen. Po mojem skromnem mnenju bom l. 2031. tiskal pritožna pisma takele vrste:

Tihotapci v aeroplanu.

Gospod urednik! Ko sem včeraj zjutraj v Tolmini vstal, da sfrčim na poluren sprehod v Benetke, ni bilo mojega letala nikoder. Trije paglavci iz ljudske šole so se bili skrivaj splazili vanj, zakurili motor in odfrčali čez gore na zabaven polet. Ko so se čez dve uri vrnili, so mi pojasnili, da so bili šli gledat, ali na Tirolskem sneži. Eden je jokal, ker je pozabil doma cucelj. Kaj pa dela naše

učiteljstvo? Ni dovolj, da otroška letala ovirajo kot roji debelih muh nagel polet trgovcev in vseh, ki hite po važnih opravkih; zdaj naj nežna mladež, naš up in naša nada, še pohaja z utihotapljenimi letali, mesto da bi se ob radiju in v kinu pridno učila. Zato predlagam, naj se šolski mladini dovoli letanje samo od 6. do 8. ure zjutraj, in sicer le na določenih zračnih progah.

P. S. — Zaljubljeni pari smejo letati le od 8. do 10. ure zvečer, in sicer v kolonah letal pod nadzorstvom brzega letala, v katerem naj sedi državni zračni cestar.

Stara zgodba.

Ker sem nekaj bolehen, se vsak dan dvignem z letalom na solnčne kopeli. Ko sem včeraj letel proti nebu, sem na konici stolpa mestne palače zagledal bleščati meč. Letel sem bliže in res dognal, da je tam strelovod v podobi meča.

Kako dolgo še, državljani urednik? Ali mestna gosposka spi? Mar mestni stražniki sanjajo? Dokedaj se bo sredi mesta bleščalo sramotno znamenje morije, ko živimo že sto let v paradižu večnega miru?

* * *

Prisotnost duha.

Dvorni pridigar Souht je nekega dne pridigal v katedrali Sv. Pavla v Londonu kralju Karlu II. in njegovemu dvoru. Med govorom opazi, da so kralj in večinoma vsi člani spremstva zadremali; nekateri so celo glasno smrčali. Duhovnik prekine svojo pridigo in se obrne na lorda Landerdala, ki je sedel zraven kralja in mu reče:

»Milord, oprostite da vas motim v spanju, toda smrčite tako močno, da je nevarnost, da se zbudj njegovo veličanstvo.«

Te besede so zadostovale, da so se zbudili vsi.

Dobro ga je zavrnil.

V času, ko je živel rimski cesar Avgust Oktavijan, je neki Rimljan radi nemarnosti zgubil službo. Šel je k cesarju, da bi dobil denarja; rekel mu je:

»Ne prihajam iz dobičkaželjnosti, toda če mi ti daš zaproseno svoto, bo javnost menila, da si mi jo dal v zameno za izgubljeno mesto, in moja čast bo vzpostavljena.«

»Če ne gre za drugega kot za čast,« je odvrnil razumni cesar, »lahko praviš povsod, da si dobil od mene denar, in jaz tega gotovo ne bom nikjer zanimal.«

Duhovito naročilo.

Radi arzenala v Tarantu je l. 1873. izbruhnila kriza vlade. Glavni povzročitelj vladnega padca je bil poslanec Pisanelli. Preden je kralj Viktor Emanuel II. naložil sestavo nove vlade kakemu drugemu politiku, je to nalogo poveril vprav Pisanelliju.

»Dragi Pisanelli,« mu pravi, »ministri so utožili v Tarantskem morju.«

»Vaše veličanstvo,« odvrne poslanec, »jih bo že zopet lahko polovilo.«

Kralj nato:

»Za sedaj nalagam vam, da vlovite nove ministre.«

Jim Cocktail.

Pogosto se pojavijo zločinci, katerim se vedno posreči uteči roki pravice. V Teksasu v Sev. Ameriki je živel prekanjen zločinec Jim Cocktail, ki je radi svoje nenavadne krvoločnosti postal strah vseh. Končno so ga vendarle prijeli in obsodili na smrt.

Usodno jutro je jetničar odprl Jimovo celico in vstopil je sodnik s čuvaji.

»Gospod,« zakliče sodnik, »ura bo kmalu osem. Na trgu čaka že velika množica. Vstanite in sledite nam.

Na postelji je ležal . . . obsojenec obrnjen proti zidu in ni odgovoril.

»Gospod«, je sodnik ponovil z veliko resnostjo, »ali se vam zdi trenutek primeren za spanje?«

Nobenega odgovora.

»Gospod«, je sedaj zaklical sodnik, »zganite se in sledite nam do vislic!«

Obsojenec se ne gane. Jetničar se približa, ga zgrabi in potrese . . .

»Gospod sodnik, oseba je napravljena, je lesena.« Na prsih je bil pripet listek, na katerem je stalo:

»Gospod sodnik!

Oprostite mi, če se za trenutek odpovem časti, da bi me vi obesili. Važna opravila me kličejo drugam. Tukaj vam pustim svojega lesenega namestnika; obesite ga! Poslali so mi ga moji prijatelji skozi železno pregrado, katero sem jaz prežagal. Po isti poti odpotujem tudi jaz. Vse najboljše Vam želj

Jim Cocktail.«

Sodnik je odrevenel. Brez besede je strmel pred se. Kaj zdaj?

»Obesimo lesenega moža«, svetujejo čuvaji, »saj tako sliči Jimu, da ne bo nihče tega doznal.

In res! Kakor da bi šlo za pravega obsojenca,

SKRIVALNICA.

»Kje je ženska glava?

vlečejo leseno klado na morišče. Podpirajo jo pod rameni, da bi se zdelo, da je obsojenec v nezavesti. Množica ne opazi sleparije in sodnik pojasni:

»Gospodje, od obsojenca, ki leži tukaj na klopi, ste radi njegove grozne preteklosti pričakovali še kaj izrednega. Toda je povsem na koncu, a mi je naročil, da vas prosim za odpuščanje. Obžaloval je svoja zločinstva in se res poboljšal. To vam tudi jaz lahko potrdim«.

Potem so potegnili vrv in smrt je nastopila seveda takoj.

Pa o groza! Iz notranjosti dozdevnega telesa se je začulo sproženje vzmeti, zadonela je godba in leseni mož na vislicah je začel plesati.

Sodnikovo postopanje je burko še povečalo; ljudstvo je pokalo od smeha.

Tolstoj in orožnik.

Nekega dne je grof Lev Tolstoj, veliki ruski pisatelj in mislec, srečal na ulici v Moskvi orožnika, ki je gnal kmeta v ječo. Tolstoj ga ustavi in ga vpraša:

»Znaš čitati?«

»Da!«

»Ali si čital sv. pismo?«

»Cital.«

»Tedaj spomni se«, mu zabiči Tolstoj. »da je v njem določeno: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!«

Orožnik je nekoliko presenečen motril svojega izpraševalca, potem ga je pa vprašal:

»Ali znate vi čitati?«

»Znam!«

»Ali ste že kdaj čitali policijski varnostni red?«

»Ne.«

»Dobro! Prečitajte ga in potem pridite mi dajat navodila za moj poklic!«

Tolstoj je ostal brez besed.

Leon XIII. in starost.

Nadškof Casanova iz Santiaga v Južni Ameriki se je pripravljaj na odhod iz Rima. Pri slovesu od takratnega sv. očeta Leona XIII., ki je bil že v visoki starosti, je tožil:

»Grem daleč in za daljšo dobo, svetost. Z bojaznijo se vprašujem, če bom vsaj še enkrat doživel srečo, da bom poljubil vašo roko.«

Sv. oče je bil nekoliko v zadregi, vendar pa je preprosto odgovoril:

»Bodite korajžni, saj ste še mladi in prav lahko se pripeti, da se nekega dne vrnete v Rim!«

Prava korajža.

V velikem londonskem šetališču Hydeparku se je neki angleški častnik skušal ustreliti. Ubogi berač, ki je pobiral drva, ga opazi v trenutku, ko si je položil cev na sence. Berač skoči k njemu in mu iztrga samokres. Častnik pa potegne sabljo in jo dvigne nad svojega rešitelja.

»Le udarite,« pravi slednji, »ne bojim se smrti kakor vi ne, toda sem bolj korajžen kakor vi: že dvajset let se peham z revščino, toda prepustil sem Bogu, da zaključi moje žalostne dneve.«

Častnik je bil tako ganjen, da je objel svojega rešitelja.

Moje predavanje o dušeslovju.

Cenjene poslušavke, spoštovani poslušavci!

Ze tedaj, ko je človeštvo še hodilo v povojih, je neka brihtna glava odkrila, da je na vsaki glavi desna, leva, prednja in zadnja stran. To četvero-
kotno odkritje je odprlo pot neštevilnim podobnim odkritjem, n. pr. da ima svet 4 konce (v nasprotju s klobaso, ki ima dva, in z nekaterimi pridigarji, ki sploh nimajo konca), da je zemeljska krogla iz štirih elementov, da ima leto štiri letne čase, država štiri stanove itd.

Tudi človek, krona stvarstva, stoji v znamenju številke 4. Učenjaki so namreč vse človeške značaje razdelili v štiri razrede. Predstavljajmo si, da smo vsi ljudje, kar nas je, zbrani v velikanski dolini Jozafat. Učenjaki zatrobijo na filozofske trobente in namah se milijonske množice razdelijo v štiri tabore: v prvo ogrado seženejo sangvinike, v drugi se drenjajo koleriki, v tretji se s povešenimi glavami sprehajajo melanholiki, v četrti čepijo flegmatiki.

Seveda učenjaki niso edini, ali imamo res samo 4 temperamenta, in se močno prepirajo. Toda prepir je eno glavnih opravil učenjaškega raziskovanja; zato se ne čudite, če naš slavni zgodovinar Damiir Feigel trdi, da je različnih temperamentov okoli 2700 milijonov, to je za 900 milijonov več kot je živih ljudi. Po njegovih preiskavah ima namreč vsaka ženska najmanj dva temperamenta, to je vročega in mrzlega.

Ampak to je pretirano, te novotarije zavračamo, posebno še, ker bi po Feiglovi teoriji imela vsaka glava svojo pamet, kar v modernih časih ne gre. Nekaterim so še štirje temperamenti preveč in bi hoteli, da se vse glave združijo takorekoč pod eno kapo, pod en temperament, češ da so v temelju vsi ljudje enaki koštruni. To je druga skrajnost učenjakov. Mi ostanimo lepo na sredi pri zlati skledi, pri številki štiri.

Prvi razred: sangviniki.

Sangvinik ali vročnik je otrok trenutka, poln vroče in žive krvi. Pozna samo en čas: sedanjost. Preteklost je pozabil in na bodočnost bo lahko mislil, ko pride; »za to je še čas,« pravi. Vsi njegovi prijatelji trdijo, da ima zlato srce; vsemu, kar predlagaš, pritrди. V vsem je nestalen, razen v ljubezni, zakaj zaljubljen je stalno, samo predmet njegove ljubezni se neprestano menjuje. Kar obljubi, trdno drži, razen če ne pozabi ali pa če bi mu izpolnitev obljube bila količkaj težka. Podjetij, ki jih je začel, je brez števila; reči, ki jih je izvršil, brž lahko našteješ.

Vročnik nikoli ne prešteje svojega denarja in nikoli ne ve, koliko je ura. Prepeva vse nove melodije, a besedila zna le prve dve vrsti. Vedno je v navdušenju in denarnih zadregah. Kar pove, je vse čista resnica, nič ne odvzame, nič ne pridá. Vse skale so mu najmanj »tavžent metrov« visoke, vsa jezera »brez dna«, dekleta »nebeško krasna«, ali pa »spake«, njegova žalost po ubiti pipi je »smrtna«.

»Grozno se zanima« za vse, posebno za skrivnosti in tuje cigarete. Ker se boji, da mu počí tre-

buh, če ohrani skrivnost v sebi, jo »zaupno in pod spovedno tajnostjo« pošepeta na uho vsem prijateljem, pri čemer ne more doseči, da bi mu cigareta ostala goreča.

Dušeslovna veda prišteva k sangvinikom vse otroke in skoro vse mlade deklice, vse slikarje, pesnike, muzike in igravce, torej vse umetnikarje, trgovske potnike, brivce, natakarje, nekatere vrste opic, vse pse razen jazbečarja, ki je koleričen in kužeta, ki je melanholičen, potem tudi veverico, kobilice, ptice pevke in metulje.

Drugi razred: koleriki.

Kolerika takoj spoznaš po dveh debelih vozlih za ušesi. Moderna psihologija ali veda o človeški duši je dognala, da ima kolerik navadno globoko-ležeče oči, štrleče lične kosti, nasršene lasi in čopaste obrvi ter nasplošno tudi trdo ovratnico.

Kolerik je trmast kakor voz na paro, ki drobi kamenje na cesti: vedno gre naprej, mudi se mu, puha dim in iskre, lahko eksplodira, a jo reže naravnost po najkrajši cesti, včasih tudi z glavo v zid.

Kolerik ne trpi ugovora in se ne pusti vladati od nikogar razen od svoje žene. Svojo besedo drži kakor kak španski plemač in ošaben je kakor da bi bil občinski tajnik. Če je muzikaličen, poje navadno odvažni bas in tolče po klavirju kakor kovač po nakovalu.

V razred kolerikov spadajo vsi Turki in Španci ter nekatera arabska plemena, potem vsi pretepači in junaki, rablji, zdravniki, stražniki, žurnalisti in vse divje zverine od leva do ježa.

Tretji razred: melanholiki.

Melanholika ali črnogleda spoznaš že od daleč po počasni hoji in po upognjenem tilniku. Ko se približa, navadno odkriješ nos, čigar veličina znatno presega navadno mero. Podoben je zamolklemu stolpu — ali turobni trobenti — ali otožnemu krompirju — ali pa zamerljivi kumari. Tudi njegov obraz je nenavaden: zdi se, da ga vedno boljijo zobje.

Črnogled je zelo plašen; boji se ljudi.

Vsako novčič trikrat obrne v roki, preden ga izda; ko ima dvajset let, že računa na penzijo in starost.

Vsako besedo v ustih šestkrat obrne, preden jo pošlje v svet. »Beseda, poslana med svet, nikoli se več ti ne vrne.« — Prav radi temnega premišljanja se črnogledu dogodi, da ga s svojimi redkimi besedami pogostoma polomi.

Črnogled je nepopisno nezaupen. Če se kdo smeje, je prepričan, da zasmehuje njega. Prav težko je kaj povedati, da črnogled ne bi sumil, da hočeš njega zbadati. Morda boš črnogled, ki zdaj to prebiraš, kuhal v črnem lončku svojega srca misel:

»Ta presneti Polde se je prav name spravil. Le čak'!«

Črnogled je nad vse mere previden. Ko pride v Gorico, se stiska k zidovom, da mu ne pade kaka opeka na glavo. Včasih nosi rokavice, da se obrani bacilov. Zavarovan je za življenje, proti požaru, vlomom, toči, pasji steklini, kugi na parkljih in na gobcu in še proti samoumoru. Ponoči vstaja dvakrat, da se prepriča, ali so hišna vrata zaklenjena.

Če ima denar, sanja vse noči, da so ga okradli.

Če ima ženo, sumi, da ga nima rada. Kot sovražnik je nespravljaliv, kot prijatelj zvest kot skala. Toda če je črnogled tvoj prijatelj, ravnaj z njim kot s surovim jajcem, da se prijateljstvo ne ubije.

Črnogledi so skoro vsi izmišljeni junaki v romanih, stare samice, solznodolinski pesniki, večni študentje, vsi neodkriti ženiji, deklice v popju, namišljeni bolniki in mučeniki, pijanci s preluknjanim želodcem, potem krti, netopirji, sove, čuki, kuki itd.

Četrty razred: flegmatiki.

Flegmatik je skoraj vedno lepo rejen. Vsa njegova osebnost je nekam zaokrožena. Njegov želodec je krogla, njegove oči in obraz tudi, da ne omenimo zahrbtnih okroglin. Mirno in prijetno plava s tokom časa, vedno na vrhu kot olje; zato spada ta razred med najboljše državljane. Ni revolucionar, ni nazadnjak: zakaj vsako premikanje se mu upira. Če ga potisnejo na pot, se leno premika; če stoji, se kam opre ali nasloni; če sedi, položi roke v naročje ali na mizo.

Strasti pozna le po imenu; navdušuje se le za popoldansko spanje in za kvartinček domačega. Ker je flegmatik odločen nasprotnik vojne, je gotovo, da ni znašel smodnika; pač pa so debele, mehke blazine, udobni naslanjači, dobre peči in lepe pipe njegova iznajdba.

Med flegmatiki ali mastnaki najdemo mesarje, oštirje, trebušnike in druge domače živali.

* * *

Slavne zborovalke, cenjeni zborovalci, ta kratki oris štirih temperamentov, ki sem ga imel čast

vam podati (deloma na podlagi zapiskov slavnih dušeslovcev, deloma na podlagi lastnih opazovanj), bo vendar pomagal, da boste imeli jasen pojem o štirih človeških temperamentih.

Tako boste mogli vsakega človeka povleči — v njegov razred in uganiti, v kakšno družbo spada. To pa je važno za kulturni, socialni, gospodarski in splošni podvig tako družbe kot posameznika, zakaj že stari Sokrat je dejal: »Spoznaj samega sebel!«

Zdaj vam hočem podati še praktične zglede za vse štiri razrede človeškega rodu.

1. Glejte tam gospoda z rdečim nosom; ves čas je švigal z glavo na desno in levo ter šepetal; zdaj pazdaj je potegnil steklenico izpod stola in polokal debel požirek. Ta je gotovo sangvinik! (Gromovito ploskanje. Na govorniško mizo prileti steklenica.)

2. Ko sem izgovoril besedo »rabelj«, se je neki črnooblečen gospod naglo dvignil in jezno odšel. Bil je brez dvoma kolerik.

3. Kmalu potem je neka gospodična začela plašno gledati na okna, vrata in na svojega soseda, ki ji je stiskal roko. Gotovo jo je prevzel hipohondričen strah pred vročim zrakom v dvorani; in v strahu, da se kaj vžge, je tiho oddrsela iz dvorane. Bila je melanholična, njen sosed pa, ki je tekkel za njo, je bil melanholik. (Žvižg iz vrst mladoletnih deklet.)

4. Zdaj treba, da vam najdem še flegmatika. — Našel sem ga! — Toda tu prekinem predavanje. Zakaj nikakor ne bi hotel motiti sladkega sna, v katerega ga je moje zanimivo predavanje že davno zazibalo.

Družinske igre.

Telefon.

Igralci sede v krogu v travi. Voditelj igre zašepeče svojemu desnemu sosеду na uho kakršnokoli vprašanje, ki ga ta, kakor ga je pač razumel, pošepeta zopet desnemu sosеду, ta zopet nadaljuje itd., da pride do voditeljevega levega igralca. — Istočasno pa gre po levi poti od voditelja (levi sosed) neki odgovor, ki pa nima z vprašanjem nobene zveze, od soseda do soseda, da pride do desnega igralca poleg voditelja. — Ko začetna in končna postaja vprašanje in odgovor, se navadno vse zvija od smeha; taka neumnost je nastala spotoma. — Prvo telefoniranje je s tem končano. — Za začetno in končno postajo se zbereta druga dva, voditelj sede med njiju in si izmisli novo vprašanje za desno pot in nov odgovor za levo pot. To se zgodi tolikokrat, da pridejo vsi udeleženci na vrsto. (Voditelj igre naj to navodilo dobro prečita, da sam igro dobro razume. Potem pove igralcem, kolikor je le najnujnejše potrebno za potek igre, a ja ne preveč, ker bi potem igra izgubila na smelnosti.)

Brzovlak.

Vsak igralec se postavi k svojemu drevesu, eden pa, ki se prej določi, je »potnik«. Pred igro, ko igralci določijo prvega potnika, se dogovo-

re tudi za imena raznih mest, ki si jih privzamejo igralci ter tako predstavljajo razna mesta. Ko je vse to urejeno in stoji vsak igralec pri svojem drevesu, se postavi potnik pred enega igralca z vprašanjem: »Kam naj potujem?« Tisti mu odgovori n. pr.: »Iz Gorice v Trst«. Ona dva igralca, ki imata imeni teh dveh mest, zamenjata prostor. Pri tem pa potnik skuša zase dobiti eno izpraznjenih mest. Če se mu to posreči, je potem tisti, ki je ostal brez prostora, novi potnik in igra se vnovič prične. Če se pa prvemu potniku ni posrečilo dobiti prostora, mora igro nadaljevati, dokler se mu to ne posreči,

Jajce pleše.

Vzemi eno surovo in eno kuhano jajce. Kuhano skrij! Potem vprašaj navzoče, koga jajce ta uboga, da pleše na njegov ukaz?

Nato pokaži, kako jajce (k u h a n o seveda) pleše, če (je zasučeš. Če hoče kdo drugi iz družbe isto poskusiti, mu ponudi s u r o v o, ki se mu ne bo zasukalo, vsaj za dalje časa ne, pa naj se še tako trudi.

Ne bo uganil.

»S čim te gladim, s krtačo ali z roko, uganil!« vprašaj enega navzočih. Vsak bo hitel zatrjevati, da se da to prav lahko uganiti.

Stopi za hrbet tiste osebe, ki s teboj stavi in ga gladi z levico po hrbtu. Z desnico, ki drži krtačo, pa se krtači samega sebe. Šum bo dotičnika prav gotovo zmotil, da bo dejal: »S krtačo si me!«

Iz zamašene steklenice piješ.

Nič lažjega kot to: vzemi dve steklenici, eno zamašeno z vdrtim dnom (od pive) in eno odmašeno z vinom. V vrto dno prve steklenice naliješ vina iz druge in piješ iz »zamašene« steklenice.

Brzjavka.

Voditelj igre določi nekatere glasnike iz abecede, recimo: p, j, v, z, n, p, b, m. Te črke si zapišemo. Potem mora vsakdo iz teh črk napraviti besede za brzjavko. Vsaka beseda se mora začeti z eno izmed napisanih črk, n. pr.: »Pridem jutri, vlak zamudil; ni prišlo blago. Miha.« Seveda ni treba, da rabimo določene črke zaporedoma kakor so zapisane. Napišemo lahko tudi: »Pojdite jutri voščit botru; nočem zamere. Mama.«

Brzjavke se preberejo in je mnogo veselega smeha.

Šala.

Kako smo v svojem okusu odvisni od domišljije, izpričuje naslednja šala, ki jo lahko napravimo:

Dva enaka kozarca napolnimo z vodo. Vsakega pokrijemo s papirjem, na katerega vsujemo pri enem nekoliko soli, pri drugem nekoliko sladkorja. Nato povemo navzočim, da bomo sol in sladkor vsuli v pripadajoči kozarec. Vsak bo potem pokusil in izjavil, v katerem kozarcu je sol, v katerem sladkor. Tisti, ki hočejo delati pokušnjo, se nato odstranijo. Pokličemo jih pozneje posamič, da pokušajo in izrečejo svoje mnenje. Medtem smo sol in sladkor ločeno stresli na drug

kraj, prazna listka pa pustimo vsakega pred njegovim kozarcem. Da povečamo prevaro, seveda še mešamo, čeprav je voda čista. Zelo zabavno je opazovati, kako pokuševalci, ki morajo prihajati posamezno, samozavestno izjavljajo: v tem kozarcu je solna, v tem pa sladkorna voda. Vsak, ki ga je polomil, se seveda do dna srca veseli, ko vidi, da je njegov naslednik tudi padel v past.

Mutastj zbor.

Voditelj igre določi igralcem prostore okoli mize, sam pa sedi na koncu mize, da vsi njega dobro slišijo, on pa, da vse dobro vidi. Med vso igro igralci ne smejo niti besede izpregovoriti. Na vprašanja, ki jih stavi voditelj igre, odgovarjajo le z znamenji, z glavo ali z rokama. Voditelj pa stavi na vsakega posebe najbolj čudno vprašanje, ki si ga le more izmisliti, n. pr. »Ali znaš do pet šteti?« — »Koliko je ena in ena?« — »Ali imaš robec v žepu?« — »Ali rad ješ pečene podgane?« — »Ali si že krta ujel?« — »Ali si že jahal slona?« — »Ali si že bil vrh zvonika?« — »Ali rad črnilo piješ?« — »Ali kaj rad besedičiš?« In tako dalje, kolikor se da smešnih vprašanj. Vprašani sme odgovarjati izključno samo z znamenji in čim bolj smešna so znamenja, tem več je smeha. Kdor se zmoti in odgovori z besedo, plača poroštvo. — Pri dobro igrani igri je vse polno zabave.

Slaba številka.

Igralci sede okoli mize. Zgovore se za »slabo številko,« ki je nihče ne sme imenovati, n. pr. 7. — Zdaj začnejo šteti v krogu kakor sede. Prvi prične z »eden«, drugi reče »dva« itd.; vsakdo pove na

slednjo zaporedno številko. Na kogar pade številka 7 ali njen množilnik, je ne sme izgovoriti, ampak reče »brrr«. Izpustiti je treba: 7, 14, 17, 27, 28 itd. Kdor se zmoti, mora plačati »porošstvo« ali pa se odtegne nadaljnemu štetju in ostane zmagovalec zadnji. Igra silno bistri hitro mišljenje in znanje — poštevanke. Za začetek naj se vzame številka pet, ki je najlažja.

Ako smo pri tej ali kaki drugi družinski igri igrali za »porošstvo«, za zaključek treba rešiti zastavljene predmete. Voditelj igre naloži vsakemu kakšno šaljivo kazen. Izvede se to navadno takole: oddane predmete denemo v klobuk ali torbico; nekdo jih jemlje posamezno in skrivaj ven; pri vsakem se določi, kaj mora njegov lastnik storiti: mora zapeti pesem, zavriskati, leteti okrog hiše, zlesti pod mizo itd.

STAVIMO.

Po treh udarcih.

Samozavestno vprašaš: »Kdo si upa sedeti pod to mizo, po kateri bom jaz trikrat udaril? Stavim, da nihče ne zdrži. Že po drugem udarcu bo skočil izpod nje.«

Najbrže se najde junak, ki hoče zdržati vse tri udarce.

Ko zleze pod mizo, udariš dvakrat po njej in dostaviš: »Tretjokrat bom udaril jutri zvečer.«

Nihče ne more sam vstati.

V družbi porečeš: »Jaz lahko tako naredim, da ne more nihče sam vstati s stolice.« Če kdo poskusi vstati, vstani tudi ti in tako mu dokažeš, da če ti hočeš pa ne more s a m vstati.

Gotova stava.

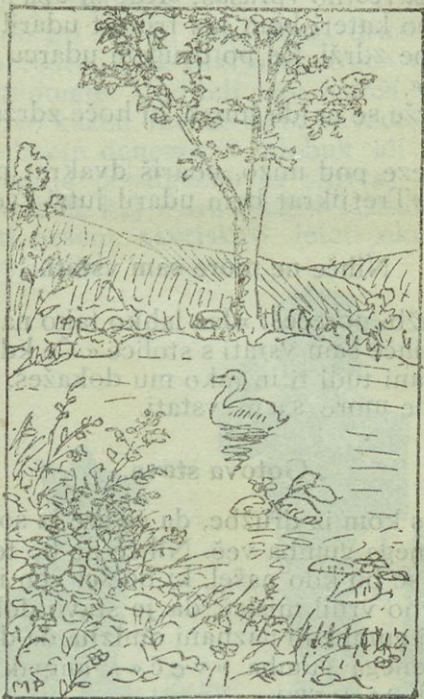
Stavi s kom iz družbe, da če gre iz sobe, ne bo imel nobenega gumba več. Nihče ne bo tega verjel in gotovo se bo kdo našel, ki bo šel ven in se spet zmagoslavno vrnil misleč, da je stavo dobil. Ti pa mu preštej gumbe in naznani omizju, da dotični res nima nobenega gumba »več«, ampak r a v n o t o l i k o k o t p r e j .

* * *

Stavim, da ti dam nekaj v roko, kar bodo vsi navzoči videli, samo ti ne. (Daj mu v roko njegov lastni uhelj!)

* * *

SKRIVALNICA.

Kje je druga raca?

Stavim, da lahko nekaj pokažem, kar nisem dozdaj videl ne jaz ne nihče iz družbe in kar tudi v bodoče nobeden več videl ne bo. (Vzameš oreh ali lešnik, ga odpreš, pokažeš jedro in jo pogoltnoš.)

* * *

Postavi tri poveznjene klobuke na mizo in stavi, da boš pričaral košček kruha, ki ga boš pred vso družbo pojedel, pod srednji klobuk. (Ko je stava sklenjena, jej kruh in deni srednji klobuk hitro na glavo. Seveda lahko določiš tudi drug klobuk.)

* * *

Reci družbi:

V vsaki roki imam novca. Držim ju kolikor mogoče narazen in vendar stavim kolikor kdo hoče, da spravim oba novca v tisto roko, v katero kdo hoče, ne da bi se dotaknila roka roke. (Po sklenjeni stavi stopiš k mizi, položiš denar iz ene roke nanjo in ga z drugo vzameš.)

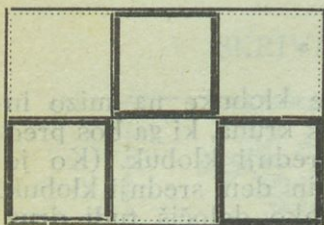
Kdaj moramo umreti?

Mala Anica: »Povej, mamica, kdaj mora človek umreti?«

Mama: »Kadar ga ljubi Bog pokliče.«

Anica se tesno privije k materi in jo nežno prosi: »Kaj ne, mamica, če te bo poklical, se boš delala, kakor da ga ne slišiš.«

NALOGE Z ŽVEPLENKAMI.

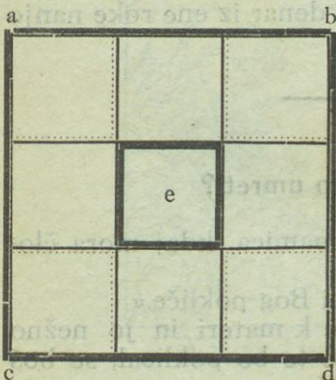

Naloga.

Vzemi 17 žveplenk in napravi z njimi 6 štirikotov, kakor jih vidiš na sliki. Vprašanje obstoji sedaj v tem: katerih 5 žveplenk moraš odvzeti, če hočeš, da dobiš iz 6 štirikotov samo *tri*, ki pa ne smejo imeti nobene skupne strani.

Rešitev.

Rahlo zaznamovane žveplenske se odvzamejo; ostanejo 3 štirikotniki, označeni z močnejšimi črtami.

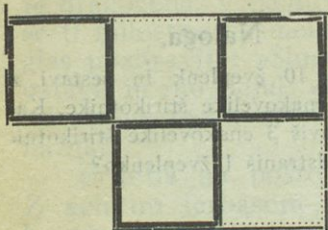

Naloga.

Napravi iz 24 žveplenk 9 štirikotnikov kakor kaže slika. Odvzemi poljubno število žveplenk, samo da ustvariš 2 štirikotnika, ki se ne bosta na nobeni strani dotikala.

Rešitev.

Z odstranitvijo rahlo začrtanih žveplenk ostane veliki štirikotnik a, b, c, d in v njem mali štirikotnik e.

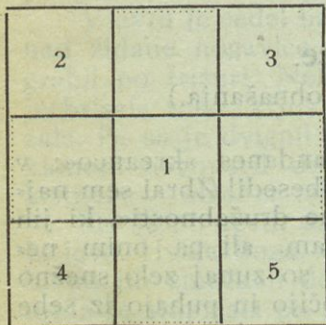

Naloga.

Sestavi s 15 žveplenkami 5 štirikotnikov, kakor kaže slika. Katere tri žveplenke moraš odstraniti, da ti ostanejo še vedno trije štirikotniki?

Rešitev.

Drobno začrtane žveplenke odstranimo in dobimo z debelimi črtami zaznamovane tri štirikotnike

Naloga.

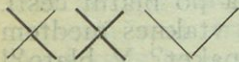
Vzemi 24 žveplenk in zloži 9 štirikotnikov. Katere 4 žveplenke moraš odstraniti, da ti ostane 5 štirikotnikov, katerih strani se ne dotikajo?

Rešitev.

Odstrani 4 žveplenke, ki so označene s pikcami, in ostane ti petorica štirikotnikov, ki so zaznamovani s številkami.

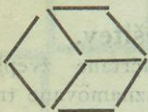
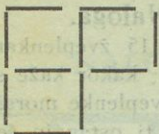
Naloga.

Vzemi 6 žveplenk in položi jih na mizo tako, da jih bo 25; seveda žveplenk ne smeš zlomiti. Kako boš to rešil?

Rešitev.

Glej risbo!

Naloga.

Vzemi 10 žveplenk in sestavi z njimi 3 enakovelike štirikotnike. Kako napraviš 3 enakovelike štirikotnike, če odstraniš 1 žveplenko?

Rešitev.

Glejš risbi!

Grivški.

Puhlice.

(Pravila lepega obnašanja.)

Človek mora imeti dandanes »kreanco«: v obleki, obnašanju in tudi v besedi! Zbral sem najbolj dišeče rožice »moderne družabnosti«, ki jih lahko prištevamo k publicam, ali pa onim ne-
užitnim malim gobicam, ki so zunaj zelo snežno bele, če pa nanje stopiš počijo in puhajo iz sebe grd, rujav prah. Kako jim pravimo po domače, že veste!

Greš na pošto. Mudi se ti, da ne zamudiš potniškega avta. Med potoma se odvežejo trakovi pri čevljih. »Cip, cop!« dela po blatni cesti. Saj bi vruga zavezal, a kam naj vtakneš medtem kovčeg, vrhnjo suknjo in mali paket? V blato?! Pa ti pride mimo gospod, upokojeni profesor, ki tehta 116 kil brez tare.

Sram te je razvezanih čevljev. Vsaka sekunda

je dragocena. V naglici pozdraviš. Vljudni gospod se ti milostno nasmehnejo, lahko poklonijo in na glas pozdravijo: »Sluga sem!« Sluga? Da bi se ti ustavil in mu dejal: »Ker ste moj sluga, zavežite mi blatne trakove!« — Gromska strela, to bi te nažgal!

Prihitiš na pošto. Ljudje se rinejo v avto. Z velikim jerbasom na glavi se vzpenja mlada branjevka. Prijazno se nasmehne in pozdravi: »Klanjam se!« Pa si misli, človek božji, da bi se v resnici priklonila!« — To bi zdrčale iz jerbasa jajca, cikoriija, globin in druga gospodinjska ro-potija!

V avtu je sedel lizun. Široke hlače si je vlekel nad židane nogavice in z rokami je neprestano grabil po frizuri. Neka gosposka bledoličnost si je brisala roko; kljuka pri vratih jo je bila uma-zala. Pa se je dvignil gizdalin in z dvorljivim po-klonom nagovoril došlo: »Poljubljam roko, mi-lostna!« — »Dober tek!« sem si mislil.

Šlo je po cesti, da se je dvigal dim na desno in levo. Hvala Bogu, da nimam kurjih očes, sicer bi mi jih zmečkali dodobra. Dobrorejena gospo-dinja je stopicala po sosednjih nogah, kot bi bila nanje intabulirana. Vzdihovala je v vročini in lo-vila zdaj z desno, zdaj z levo ročaje, ki so viseli od stropa. Potrpežljivo sem prenašal bolečine na nogah in se vdal v težko usodo. Celo spoštljivo sem se pogovarjal z blago »tlačiteljico«. Ko je potacala vsaj tri pare nog, je rila proti izhodu. Pozdravila je in za slovo z vso silo butila na mojo levo nogo. »Vnovič, gospod!« in s trudom je iz-ginila po stopnicah. »Vnovič?« — Hvala lepa, dovolj je bilo! —

K sreči sem dobil prostor ob oknu. Prisedel je suhljat mož, s trojnimi prstani na rokah. Na tla mu je zdrsel nabiti kovčeg. Priskočil sem in pomagal dvigniti prtljago na pleteno vešalo. »Hvala«, je rekel dedec, »se priporočam!« — Takih brezplačnih priporočil nas Bog varuj!

Na debelo smo požirali sivi prah. Možak je privlekel komodno iz torbe ploščato steklenico in začel lukati. Da bi imel tudi jaz vsaj en požirek! Mogoče se mu omehča srce! Vljudno mu voščim: »Dober tek, gospod!« Suhi zamaši steklenico, jo obriše z rokavom in vtakne v torbo nazaj. Medtem se pa prijazno zahvaljuje: »Hvala, gospod, enako!« — Enako!? — Jaz prah, ti likêr — in to naj bi bilo enako!

Koriera je sunkoma obstala. Lovil sem kovčeg, zavoje in vrhno suktnjo ter se drenjal k vratom. Sprevodnik me uslužno pogleda in salutira: »Pozdravljen, na uslugo sem!« Aha, na uslugo! Zakaj pa ne pomagaš vleči kovčega ali vsaj paketa? — Hvala za take usluge!

Ob vozu je gospodični padel iz torbice parfumiran robček. Vljudnost mi je narekovala, da sem se vkljub težkim tovorom sklonil z namenom, da to ničvredno cunjico poberem. »Ni treba gospod! Nikar se ne mučite!« — Pa sem se zravnal, ubogal in šel. »Surovak!« sem slišal za hrbtom.

Pred domačim vrtom sem srečal Boštjana, šestnajstletnega nepridiprava, ki je kradel kot sraka. Iz srajce so mu gledale ukradene črešnje. Pa je zapel nedrija in z rahločutno tatinsko fineso pripomnil: »Dober večer, gospod! Ali ste že doma?« — Prezgodaj se mu je zdelo, falotul!

Doma me je čakal zvrhani kup uradnih pisem.

Kdaj bom rešil vso to skladovnico. In vrhu tega je bil drugi dan še praznik, obriti se je bilo treba — že radi vljudnosti. Vzel sem milo in obesil na kljuko ob oknu ogledalo. Večerno solnce je metalo temne sence po mojem kosmatem obrazu. Ravno sem bil dobro namazan, da sem se belil kot štrukelj v beljakovini, pa ti jo izza ogle primaha hlapec Jernač in misleč, da sem pri večerji, kakor vsak večer ob tej uri — vljudno zakliče proti oknu: »Bog žegnaj, gospod!« — Kaj? Morda žajfo?

Umil sem se in po predpisih obrisal. Na posamezne grmiče ne paziš v gozdu. Praskal sem se po razredčeni bradi in plašno zrl v kup aktov na mizi. Vse nujno, neodložljivo, proti takojšni obratni rešitvi! — Kdaj bom končal! Ura je deseta in pol. Pa ti pridrsa stara debela kuharica Marijana in skozi napol odprta vrata dvorljivo pozdravi: »Lahko noč! Dobro spite!« — Dobro spite! Na kupu papirja? Nevoljen sem se obrnil proti vratom in točno po predpisih zamrmral: »Pojdi se solit!« Edino ta pozdrav je bil še nekam posrečen, dasi bi dejanski stal preveč soli! Zlovoljen sem zamahnil proti papirjem in ponovil tudi njim uljudni »pojte se solit!« Zavihal sem rokave, sezul čevlje, nataknil široke copate in se spravljaj v posteljo. Naenkrat potrka na okno. »Kaj je?« zahrornim proti vsem pravilom lepih manir. »Ti«, se oglasi sosed Miklavž, »si še pokoncu?« »Še, in kaj je?« »Pri nas je nocoj zbrana odlična družba, pojdi, čakajo te!« »Pa v taki obleki ne grem!« Oni, ki je klical, ni videl moje toalete. »Nič ne stri! Saj smo domači! Kar tako pridi, pa hitro, veš!« — Kar tako pridi? — V copatah, z zavihanimi rokavi, gorok in ... pa v odlično družbo!

Saj pravim: same publice!

Treščil sem jezno copate pod posteljo in zlezal spat. »Lahko noč!« je bilo zapisano na nočni omarici. Če te tlačijo težke skrbi in vznemirjajo bolhe pa še kakšen komar vmes — no, potem imaš res »lahko noč!« Pojte se solit s publicami!

Milčinski.

Laž in njen ženin.

Laž se je neki večer preobjedla, ponoči jo je tiščalo, ni mogla spati, pa je premišljevala, kako grdo je pokvarjen svet, da ji že noče več vsega verjeti odkraja; premišljevala je in prišla slednjič do tega konca in sklepa, da se bo omožila. Omožena ženska — tako je modrovala — ima vendarle nekaj več veljave pri ljudeh!

Laž se je torej ozirala po ženinu. In res, izteknila je moža, ta ji je bil posebno všeč, ker je imel lasuljo, umetne zobe in lepo kratke noge kakor ona. Ime mu je bilo Prilažič in hitro sta bila bot, da mu je najprej prestati izkušnjo, potem pa bodi poroka.

Laž gre pa stopi v krčmo, tam so sedeli kmetje pri polnem bokalu in so tarnali o slabih časih. Laž sede za mizo, naroči si vina in kruha pa jo vprašajo kmetje: »Mati, od daleč prihajate, kaj je kaj novega po svetu?«

Laž odgovori: »Kaj bo novega? Nič posebnega! Le kokoš sem videla čuda veliko, z eno nogo je stala pod Grintavci, z drugo nogo pod Gorjanci in je pila vodo iz Save.«

Kmetje so zabučali v smeh in kričali vprek: »To je laž, kosmata laž!« — Laž je bila jezna, pozabila je plačati in je odšla.

Za njo pride, kakor sta se zmenila, v isto krčmo Prilažič. Pil je svojo merico; pa še njega vprašajo po novicah.

»Drugega ne vem,« je rekel, »jajce sem videl, bilo je tako veliko kakor hiša, devet kovačev ga je z dleti odpiralo, vsi deželi ga bo dosti za cvrtje.«

Kmetje staknejo glave vkupe in reko: »Nemara je to jajce zlegla ona kokoš, ki je o nji pravila ženska.« In vprašali so Prilažiča, ali ni videl tudi kokoši, ki je zlegla to jajce. Prilažič je odgovoril, da ne, — kmetje pa so modro pokimali z glavo in mu povedali: »Kokoš, ki je zlegla to jajce, je čuda velika; z eno nogo stoji pod Grintavci, z drugo pod Gorjanci in pije vodo iz Save.« Pa so vse verjeli.

Laž pride na svoji poti v drugo krčmo. Tudi tu se zgodi, da jo vprašajo po novicah.

»Kaj bo novega,« je odgovorila, »nič posebnega! Zeljnato glavo sem videla, tako je bila velika, da so tesači po lestvici plezali nanjo.«

»Lažeš,« so rekli kmetje, »takih debelih laži ne bomo poslušali; glej, da se nam kar izgubiš iz pred oči.« Laž se je užaljena dvignila in je odšla. Od gole jeze je še maseljce s seboj odnesla in kozarec.

Kmalu za njo pride v krčmo Prilažič. Tudi njega pobarajo, kaj je kaj novega.

Prilažič malo pomisli in pove: »Pero sem videl, možje, bogve, katerega zelišča je bilo! To pero je bilo tako veliko, da je pet vozov stalo pod njim.«

Kmetje se spogledajo in eden reče: »Bilo je zeljnato pero.«

»Ne vem,« odgovori Prilažič, »za zeljnato bi bilo nemara preveliko!«

»Zeljnatost je bilo, zeljnato,« silijo kmetje, »mi to dobro vemo, nič novega nam nisi povedal, o tem zelju smo že čuli!«

Prilažič je prosil zamere, da jim ni mogel z boljšo novico postreči, in se je poslovil. Kmetje pa so vse verjeli.

Laž je prišla še v tretjo krčmo. Tudi tukaj jo pobarajo, kaj je kaj novega po božjem svetu, in laž jim pove, da je videla goreti morje; sto oral ga je zgorelo noter do tal. — Ti kmetje pa so bili vroče krvi in kar koj so se razvneli. »Kaj, s takimi lažmi bi nas imela za norce?« so rekli. »Počakaj no, mi ti pokažemo!« in prijela sta jo dva pod pazduho, tretji je pomagal z ного in že je frčala uboga laž čez prag na cesto.

Kmetje se niso še pomirili, pa pride mednje Prilažič. Uljudno jim vošči dober dan, sede, potem jih pa vpraša, kaj jih je tako razburilo. Kmetje mu hite povedati, kako jim je zanikarna žensčina hotela natvesti goreče morje, pa so ji koj pokazali, počem so laži.

Prilažič jim pritrди in jih pohvali, trčnili so s kozarci in pili in potem jim je povedal, kaj je srečal na cesti: dolgo, dolgo vrsto težkih parizarjev, vsi so bili visoko obloženi s pečenimi ribami; kaj menijo, odkod so bile ribe?

Kmetje so pomislili in nazadnje uganili: »Nemara je pa ženska le govorila resnico, da je gorelo morje.«

»Kako bo morje gorelo,« je ugovarjal Prilažič, »ko je mokro!«

A kmetje so se zopet razvneli. »Odkod pa so bili vozovi pečenih rib, kaj, če ne iz gorečega morja?« so kričali, in ker je Prilažič le majal z glavo, so ga v svoji togoti kar na eno, dve vrgli na plan. —

Prilažič se je ročno pobral in je hitel za Lažjo. Konec vasi ga je čakala in smejoč sta si segla v roko; izkušnja je bila prestana!

In gospodična Laž in gospod Prilažič sta se poročila, živela sta srečno in ugledno in imela sta mnogo, mnogo, mnogo otrok. —

REŠITEV UGANK.

1. Polž. — 2. Spanec. — 3. Krava. — 4. Bolha. — 5. Sraka. — 6. Spovednica. — 7. Megla. — 8. Glad. — 9. Jajce. — 10. Tri gosi. — 11. Bili so trije: ded, oče in sin. — 12. Sin 11 let, oče 35 let in ded 65 let. — 13. Tri dečki in štiri deklice. — 14. Sedem. — 15. V 92 dneh. — 16. 19 let. — 17. Bas — alt, Bazalt. — 18. Goba. — 19. Na zeljnati. — 20. Ko stopi s konja. 21. Med rojstvom in smrtjo. — 22. Ako stanuje eno nadstropje više. — 23. Kralj na šahovnici. — 24. Sol. — 25. Nikjer. — 26. Pred repom. — 27. Iz praznih. — 28. Obrnemo kratko-malo papir, na katerem smo zapisali 666, in imamo 999. — 29. — Koprive. — 30. Glavo. — 31. Nobeden, ker vsi odbrenče. — 32. Zadnji vzame skledo z jajcem. — 33. Ponarejen denar. — 34. Zaporedoma. — 35. Glas (črko) r. — 36. Ker zadaj nima oči. — 37. Nobenega, ker je drugih osem od strahu odletelo. — 38. Uganka. — 39. Kuharska umetnost. — 40. Škarje. — 41. Klet. — 42. Štiri kolesa pri vozu. — 43. Glavobol. — 44. (Steklar.) — 45. Ker zna na pamet in mu ni treba gledati na note.

REŠITVE.

1. Križanka.

a) Navpično: 1. bar; — 2. pod; — 3. rog; — 4. ban; — 5. bon; — 6. pot; — 7. sin; — 8. tat; — 9. lok; — 10. lak, kal; 11. sok, kos; 12. bič; — 13. Tal; — 14. dol; — 15. sak; — 16. jek; — 17. les; — 18. kip; — 19. rep; — 20. som; — 21. pot; — 22. čaj; — 35. mladika; — 36. Erato; — 37. Atila; — 38. Ela; — 39. Oka.
— b) Vodoravno: 2. Par; — 4. bor, rob; — 6. Pad; — 8. ton; — 10. lat; 12. bat; — 15. sol; — las; — 19. rek; — 21. pes; — 23. gos; — 24. Nil; — 25. nos; — 26. kot; — 27. vik; — 28. kan; — 29. čad; — 30. loj; — 31. lek; — 32. kis; — 33. poč, čop; — 34. mat; — 36. Erato; — 38. Erato; — 40. Mladika; — 41. Atila; — 42. Oka.

2. Križanka.

a) Počez: 1. plug; — 4. krog; — 7. ahat; — 9. plin; — 12. oče; — 13. los; — 15. oda; — 17. ped; — 18. kalcit; — 19. čutara; — 20. Mirko; — 21. akord; — 22. glina; — 26. krava; — 30. brodar; — 31. Rihard; — 33. rov; — 34. sol; 35. kan; 36. lan; — 38. voda; — 39. olov; — 40. hiša; 41. osel. — b) Navzdol: 2. uho; — 3. gačnik; — 4. klobuk; — 5. ris; — 6. obok; — 8. testo; — 9. plača; — 10. veda; — 11. Adam; — 14. Verd; — 16. ali; — 17. par; — 22. grob; — 23. lov; 24. navada; — 25. aroma; — 26. krilo; — 27. risalo; — 28. vas; — 29. Aron; — 30. brod; — 32. dlan; — 35. kol; — 37. nos.

3. Ograja.

Vod.: 1. Josip Jurčič; 2. Fran Levstik.

Navp.: 1. podpora; 2. ajdovec; 3. silicij.

4. Kvadrat.

T	R	S	T
R	E	V	A
S	T	A	S
T	A	K	T

5. Kvadrat.

A	N	A
D	I	R
A	T	A

6. Kvadrat.

S	E	L
I	N	O
R	O	K

7. Cvetice.

»VIGRED SE POVRNE...«

Konec

Najlepši dar
.....
za god ali
.....
rojstni dan
.....

pokloniš prijatelju, bratu, sestri, zaročenki itd.

če jim naročiš knjige
založbe „S I G M A“

Izberi si izmed že izdanih ali pa bodočih knjig,
kar ti ugaja in piši na naslov: »Sigma«, Piazza Ni-
colò Tommaseo 29, Gorizia.

Nobenih
pisarij!!

nima, kdor se naroči na knjige založbe »Sigma«.
Vsaki pošiljki je priložen že lepo spisan ček (po-
štna položnica). Le svoto, katero pošiljaš, moraš
vpisati in ček z denarjem oddati na pošti.

„SIGMA“

Piazza Nicolò Tommaseo 29. — Gorizia
(Ček. rač. št. Trieste 11/1171)

ima v zalogi sledeče knjige:

- *: Kopica veselih, (šaljive pripovedi) cena Lit 2.—
 Rado Bednarik: Od Anapa do Soče (poto-
 pis s slikami) cena Lit 2.50
 Našemu nadpastirju za srebrni jubilej
 (uredil prof. Terčelj) Lit 1.—
 Kyne-Magajna: *Milijon* (napet ameriški
 roman) cena Lit 4.50
 Aleluja, (uredil R. Bednarik, velikonočne
 povestice s slikami) Lit 1.—
 Nabor-Bednarik: Krona življenja (povest
 iz prvih kršč. časov) cena Lit 2.—
 Polde: Juheeej! (Smeha za dva meha s po-
 dobami) Lit 2.50
Spomín na sv. birmo (uredil prof. R. Bed-
 narik, zelo okusno vezano) Lit 2.50
Iz starih zalog smo prevzeli:
 Roškar: Lucko išče dekle Lit 0.60
 S. Lagerlöf: Dekle z Močevja Lit 0.80
 Trentar: Krekov življenjepis Lit 1.20

Vsako teh knjig lahko naročiš po dopisnici
 ali pa osebno pri založbi »Sigma«, Piazza Nicolò
 Tommaseo 29, Gorizia.